

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Ölü sezon" bitir:
ekspertlər
"ölkəni
nə gözləyir"
sualına
cavab verir
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 16 avqust 2017-ci il Çərşənbə № 170 (6784) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Atletika Federasiyasının prezidenti Ramil Quliyevə "fərari" dedi

Cingiz Hüseynzadə Türkiyəyə dünya çempionluğu qazandıran atletə Bakıda ev verildiyini dedi və 6 il öncə baş verənləri açıqladı

yazısı səh.3-də

Zakir Həsənov Azərbaycan tankları ilə Rusiya çöllərini necə fəth etdi...

yazısı səh.13-də

Prezidentlərin növbəti görüşü baş tutmaya bilər

yazısı səh.11-də

Dubayda uşaq oğurluğunda ittiham olunan azərbaycanlı danışdı

yazısı səh.12-də

1000-ə yaxın əcnəbi ölkədən qovuldu

yazısı səh.14-də

8348 çayı olan bölgələrimizin içməli su problemi

yazısı səh.6-da

"MTN işi" Eldar Mahmudovun dirijorluğu ilə keçir

yazısı səh.7-də

Təhsil haqqını ödəyə bilməyənlər üçün ianə saytı yaradıla bilər

yazısı səh.12-də

18 il hakimiyyətdə: Putin Rusiyanı hara aparır...

yazısı səh.8-də

Dünyada zorlama halları- Azərbaycan da belə mübarizə apara bilər

yazısı səh.15-də

Ərdoğanın 16 ildir məğlub olmayan partiyasının sirri

yazısı səh.4-də

Erməni lobbisinin Bakı-Təl Əviv əlaqələrini pozmaq planı

AZƏRBAYCAN-İSRAİL DOSTLUĞU DÜŞMƏN HƏDƏFİNDƏ - MƏKRİLİ PLAN

Silahlanma yarışında ölkəmizlə ayaqlaşı bilməyəcəyini gören işğalçı tərəf Bakının yəhudi dövləti ilə arasını vurmaq üçün hərəkətə keçib; adicə meşə yangınıni belə söndürməyə potensialı olmayan və Rusiyadan təyyarə xahiş edən Ermənistanın səyləri fiasko olacaq, çünki...

yazısı səh.9-da

'İstanbul axirət kimidir - "Lənkeranski"nin qətlinin bir illi...

Kim öldürdü Rövşən Cəniyevi? ; "Ded Xasan"ın tax-tacına oturan "Şakro Molodoy"mu?; Rusiya FTX-simi, yoxsa... yazısı səh.10-da

Mehman Əliyev:
"İlin sonuna qədər
iqtidar
komandasında
dəyişikliklər
olacaq"

yazısı səh.4-də

Deputat Yevda
Abramov "Yeni
Musavat" a
sensasion
açıqlamalar
verdi

yazısı səh.5-də

İqtisadçılar
nazirın "sükutu
pozan"
müsaibəsindən
danışdılar

yazısı səh.3-də

“Şahdəniz” yatağında hasilat 14 günlük dayandırılıb

Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən “Şahdəniz” qaz-kondensat yatağının illik iş proqramının bir hissəsi olaraq “Şahdəniz Mərhələ 1” (Alfa) platformasında, Səngəçal terminalındakı “Şahdəniz” qurğularında və Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) sistemində planlaşdırılmış profilaktik işlər proqramı həyata keçirilir.

Bu barədə “Report”-a yatağın operatoru “BP-Azərbaycan” şirkətindən məlumat verilib.

Plana əsasən, “Şahdəniz Mərhələ 1” platformasından hasilat avqust ayının 14-dən dayandırılıb və proses təxminən 14 gün ərzində davam edəcək. Proqrama “Şahdəniz Mərhələ 1” və “Mərhələ 2” qurğuları arasında keçid xətti üçün birləşdirmələr, Gürcüstanda 1-ci nasos stansiyasındakı qaz ölçü və təhvilvermə qurğusunun yenidən qurulması kimi müxtəlif layihə işləri də daxildir.

Belə proqramlar normal əməliyyatların bir hissəsidir və onlar planlaşdırılmış şəkildə müntəzəm həyata keçirilir. Bu proqramın hazırlığına 2016-cı ildən başlanılıb və proqram üzrə həyata keçirilən işlər 2017-ci ilin illik iş proqramı və büdcəsinə daxil edilib. Platformanın müvəqqəti dayandırılması da bu ilin hasilat planına daxil edilib.

Bildirilib ki, “Azəri-Çıraq-Günəşli” (AÇG) yataqlar blokunun platformalarının hamısından - “Mərkəzi Azəri”, “Qərbi Azəri”, “Şərqi Azəri”, “Çıraq”, “Dərinsulu Günəşli” və “Qərbi Çıraq” platformalarından hasilat, Səngəçal terminalının AÇG və İlkin Neft Layihəsi hissələri, həmçinin Bakı-Tbilisi-Ceyhan vasitəsilə ixrac əməliyyatları normal davam edəcək.

“Bu planlaşdırılmış proqramlar müntəzəm təftiş, profilaktik işlər və layihənin yerinə yetirilməsi fəaliyyətləri üçündür. Onlar obyektin uzunmüddətli təhlükəsiz, etibarlı, bütöv şəkildə, ətraf mühitə ziyan vurmadan istismarının bir hissəsidir və əsasən elə profilaktik təmir və modifikasiya işlərindən ibarət olur ki, həmin işləri yalnız obyektin fəaliyyətini müvəqqəti dayandıraraq həyata keçirmək mümkündür”, - deyər məlumatda qeyd olunub.

Səhiyyə Nazirliyindən xəstə şairə cavab gəldi

“Ölkədə səhiyyə pulsuzdur və istənilən şəxs qeydiyyatda olduğu səhiyyə müəssisəsinə müraciət edərkən müalicə ala bilər”. Bu barədə kulis.az-a Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin əməkdaşı Cavid Xəlilov bildirib.

O daha sonra əlavə edib ki, şair Yafes Türksəsin müraciətindən xəbərsizdir.

Xatırladaq ki, şair Yafes Türksəs kulis.az-a açıqlamasında “Hepatit B” virusuna yoluxduğunu, səhhətində fəsadlar yaranacağını, bahalı müalicəyə maddi imkanının olmadığını söyləyib və Səhiyyə Nazirliyinə, əlaqədar qurumlara müraciət edərək müalicənin aparılmasına kömək göstərilməsini xahiş edib.

Azərbaycanda 6 ayda 27 üçəm

Bu ilin yanvar-iyun ayları ərzində Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 68885 doğulan körpə qeydə alınıb və əhəlinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici 14,3 təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsindən Modern.az-a verilən məlumata görə, doğulan körpələrin 53,0 faizi oğlan, 47,0 faizi isə qız uşaqlarıdır. Doğulanlardan 1208-i əkiz, 27-si üçəmdir.

Bu ilin birinci yarısında ölkədə 29477 ölüm halı qeydə alınıb və əhəlinin hər 1000 nəfərinə ölüm səviyyəsi 6,1 təşkil edib.

İlin ilk 6 ayı ərzində qeydiyyat şöbələri tərəfindən 27153 nikah və 7287 boşanma halları qeydə alınıb və əhəlinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 5,6, boşanmaların sayı isə 1,5 olub.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Əfv Komissiyasının xanım üzvünün əfv anonsuna reaksiyalar

Əliməmməd Nuriyev: “Yeni əfv sərəncamının imzalanmasını istisna edirəm”

Mirvari Qəhrəmanlı: “Əfv gözləmirəm”

Qarşıdan gələn Qurban bayramı münasibətilə əfv sərəncamının imzalanması ilə bağlı xəbərlər yayılıb. Bayrama 15 gün qaldığına nəzərə alaraq, yayılan xəbərlər o qədər də inandırıcı görünməsə də, Azərbaycan prezidenti yanında Əfv məsələləri üzrə Dövlət Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Mələhət İbrahim-qızı bunu istisna etmir.

Onun sözlərinə görə, əfv komissiyası daim fəaliyyətdə olan orqandır. Virtualaz.org-un əməkdaşı ilə söhbətində o deyib: “Ölkə prezidenti humanizm prinsiplərini əsas götürərək, mütəmadi olaraq bu cür aktlar imzalayır və mən istisna etmirəm ki, tezliklə əfv ilə bağlı fərman imzalanı bilər. Həmin sənədin Qurban bayramı ərəfəsində imzalanması da istisna edilmir”.

M.İbrahimqızı ilə eyni qurumda təmsil olunan hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev “Yeni Məsəvi”-də yayılan xəbərlərə bu cür reaksiya sərgilədi: “Azərbaycanda cəzaların humanizə edilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılır. Ölkə başçısının 10 fevral sərəncamı da bütövlükdə cəzaların humanizə edilməsi ilə bağlıdır. Az müddət öncə prezident tərəfindən əfv sərəncamı imzalanıb. Bunun əsasında 242 nəfər cəza azad olunub. Onların 412-i azadlıqdan məhrum etmə cəzasının qalan hissəsindən azad olunub. Belə bir qısa müddət ərzində yeni əfv sərəncamının imzalanmasını istisna edirəm. Amma bu əlbəttə cənab prezidentin müstəsna səlahiyyətinə aid bir məsələdir. Onu da qeyd edim ki, Əfv Komissiyasının katibliyi da-

imi fəaliyyət göstərir. Hər gün məhbusların özərlərindən, yaxınlarından nümayəndələrindən daxil olan müraciətləri qəbul edir, müvafiq rəylər hazırlayır. Bunu Əfv Komissiyasının iclaslarına çıxarmaq üçün. Özü də çox gərgin bir rejimdə fəaliyyət göstərir. Bu günlərdə Əfv Komissiyasının iclası olmayıb. Bildiyiniz kimi iclas bütün materiallar hazır olandan sonra komissiyanın sədri tərəfindən çağırılır. Sonuncu əfv sərəncamından keçən qısa müddətə nəzərə alaraq, yeni bir sərəncamın verilməyini güman etmirəm”.

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı da əfv sərəncamının verilməyini inanmır: “Mələhət xanım komissiyasının üzvüdür. Amma bildiyim qədərində avqustda iş başında olanların ekseriyətli istirahət edirlər. O komissiyada təmsil olunan deputatlar var. Hamımız da məlumdur ki, bu vaxtlar parlament bütün ölkələrdə olduğu kimi işləmir. Amma komissiyanın katibliyi var. Bu

mənim yanaşmamdır ki, avqust ayında Əfv Komissiyasının üzvlərinin iclas keçirmələri ehtimalı azdır. Qurban bayramı sentyabrın əvvəllərindədir. Açıq əfv gözləmirəm. Arzu edərdim ki, düşündüyüm səhv olsun. Adətən əfv sərəncamları dekabrda gözlənilir. Son illərdə ardıcıl şəkildə əfv sərəncamlarının verilməsini indiyə qədər müşahidə etməmişəm. Amma onu qeyd edim ki, Əfv Komissiyasının kifayət qədər siyahıları da var, ərizələri də. Mart ayından bu yana insanlar ümidləndirildilər ki, növbəti bayramlarda sərəncam verilməlidir. Amma Ramazan bayramı oldu və sərəncam verilmədi. İstəsələr sərəncam verərlər, çünki əllərində siyahılar var. Müraciət edən məhbuslar barəsində əllərinde kifayət qədər yetərli məlumatlar var. İclas keçirmələrinə ehtiyac belə yoxdur. Camaatı ümidləndirib, sonradan stress keçirmələri istəmirəm. Sonda arzu edərdim ki, kaş mən səhv edəm”.

□ Cavansir ABBASLI

“Taliban” Trampa məktub göndərdi: “Əfqanıstanı tərk et...”

“Taliban” Donald Trampa açıq məktub ünvanlayaraq ABŞ ordusunun Əfqanıstanı tərk etməsinə tələb edib.

Axar.az xəbər verir ki, bu barədə “Khaama press” informasiya yayıb.

Məlumatla görə, “Taliban” göndərdiyi məktubda ölkədə durmadan artan gərginliyi Əfqanıstanda xarici hərbi kontingentin mövcudluğu ilə əlaqələndirib. Bundan əlavə Taliban koalisiya qüvvələrini ölkəni dağıtmaqda ittiham edərək, Əfqanıstanın təhlükəsizlik, iqtisadiyyat və hökumət idarəçiliyi baxımından dəhşətli vəziyyətə salındığını bildirib.

Qeyd edək ki, ABŞ tərəfindən 2001-ci ildən Əfqanıstanda anti-terror əməliyyatları aparılır.

Ermənistanda 18 yaşlı əsgər intihar edib

Ermənistanda 18 yaşlı əsgər Abas Sloyan intihar edib. “Report” Ermənistan KİV-inə istinadən xəbər verir ki, hadisə Şirak vilayətində, Atsik kəndindəki hərbi hissədə baş verib. A.Sloyan asılmış vəziyyətdə tapılıb.

O, yezidi kürdlərinin icmasından olub. Kənd icmasının rəhbəri Karen Nersisyan A.Sloyanın ötən il iyulun 26-da hərbi xidmətə çağırıldığını bildirib. Onun xidməti başa vurmasına təxminən bir ay vaxt qalıbmış.

Azərbaycan Rusiyaya ət və süd məhsullarının ixracını artırır

Azərbaycanla Rusiya arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiya çərçivəsində yaradılmış kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıq və kənd təsərrüfatı məhsullarının təchizatı üzrə İşçi Qrupu Azərbaycanla istehsal olunan ət və süd məhsullarının Rusiyaya ixracının genişləndirilməsi istiqamətində tədbirləri davam etdirir.

“Report” xəbər verir ki, bu barədə İqtisadiyyat Nazirliyinin açıqlamasında bildirilir.

Məlumatda deyilir ki, görülmüş tədbirlər nəticəsində Rusiyanın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarət üzrə Federal Xidmətinin qərarı ilə daha 6 Azərbaycan müəssisəsi Xidmət tərəfindən aparılan reyestrə daxil edilib və həmin müəssisələrə istehsal etdikləri məhsulların maneəsiz olaraq Rusiyaya ixrac edilməsinə icazə verilib.

Beləliklə, indiyədək görülmüş tədbirlər nəticəsində sözügedən reyestrə daxil edilmiş müəssisələrin ümumi sayı 20-yə çatıb. Digər Azərbaycan müəssisələrinin də reyestrə daxil edilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

Naxçıvanın keçmiş daxili işlər nazirinin həbsi barədə xəbər təsdiqini tapmır

Azərbaycanın bəzi kütləvi informasiya vasitələri Naxçıvan-da muxtar respublikanın DİN-in keçmiş rəhbəri Əhməd Əhmədovun həbs edilməsi barədə xəbər veriblər.

Virtualaz.org-a Naxçıvan DİN-dəki mənbələrin bildirdiyinə görə, həmin məlumat həqiqətə uyğun deyil.

Əhməd Əhmədov DİN başçısı vəzifəsindən azad edilib və hazırda Naxçıvanda yaşayır.

General Əhməd Əhmədov son 17 il ərzində muxtar respublikanın DİN-nə rəhbərlik edib. Rəsmi məlumata görə, o, iyulun sonunda NMR Ali Sovetinin sədri Vasif Talibovun sərəncamı ilə istefaya göndərilmişdi.

Nazirlikdən əhaliyə hava xəbərdarlığı

Avqustun 16-da Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulaçağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən (ETS) Lent.az-a verilən məlumata görə, səhər yarımadanın bəzi yerlərində qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Mülayim şimal küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 21-24° isti, gündüz 30-34° isti olacağı, Bakıda gecə 22-24° isti, gündüz 32-34° isti olacağı gözlənilir. Atmosfer təzyiqi norma daxilində 760 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 75-85 %, gündüz 50-60 % olacaq.

Abşeron çimərliklərində dəniz suyunun temperaturu Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəndə 24-25°, Zağulba, Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlanda 25-26°, Türkan, Hövsan, Sahil, Şıxda 26-27° isti təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında - bəzi yerlərdə şimşək çaxacağı, arabir yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənən qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 19-24°, gündüz 31-36° isti, dağlarda gecə 13-18°, gündüz 22-27° isti olacağı gözlənilir.

Uzun müddətdir mediada tənqid hədəfinə çevrilən kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov virtualaz.org saytına müsahibəsində bir sıra məqamlara aydınlıq gətirib. Nazir boş qalan torpaqlardan, o cümlədən kəndlili əkin-biçinə qaytarmağın yollarından da danışdı.

de açıqlayıb. Məsələn, o bildirib ki, bu il ölkədə 2,7 milyon tona yaxın taxıl istehsal ediləcəyi gözlənilir. H. Əsədov ölkənin et ixracının artdığını da söyləyib və bunun qiymət artımına səbəb olsa da ümumilikdə müsbət məqam olduğunu qeyd edib.

Nazirin səsləndirdiyi arqumentlərlə bağlı iqtisadçı ekspertlərin də fikirlərini aldıq.

"Yeni Müsavat"a danışan iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov

güsü zamanında da həmin adamlar bərabər iştirakçı kimi haqq istəyirlər. Bu isə Azərbaycanda real olaraq təsərrüfat subyektləri arasındakı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, kooperasiyaların yaradılması və onun növbəti dövrlərdə çoxalmasının qarşısında dayanan problemlərdəndir. Qanunvericilik bazası da tam təkmil formada olmalıdır ki, burada bütün münasibət formaları əhatə olunsun".

paqları əldə edib, həmin müddətdə planlar qurmuşdular. Ancaq real şəkildə torpaqlardan istifadə olunmaması Azərbaycanda aqrar sektorun məhsuldarlığı və inkişafına mənfi təsir göstərirdi. İkinci faktor ondan ibarətdir ki, bir sıra hallarda torpaqlar əkinə yararlı adı ilə zamanında özələşdirilərək, vətəndaşlara, fərdi təsərrüfat subyektlərinə verilib. Ancaq günümüzə bu torpaqlar tamamilə əkinə yarasız vəziyyətdədir.

Iqtisadçılar nazirin "sükutu pozan" müsahibəsindən danışdılar

Rəşad Həsənov: "İxracın artması ölkədə ətin qiymətinin 20 faizə qədər bahalaşmasına səbəb ola bilər"

Qadir İbrahimli: "Nazirin yanaşması çox qeyri-ciddidir"

H. Əsədovun müsahibəsindən ilk sitat: "Biz iki qardaşa, yaxud əmiuşaqlarına müraciət edirik və onları inandırırıq ki, kənd təsərrüfatı texnikası, güzəştli kreditlər və digər üstünlüklərlə təchiz edirik. Onlar birləşir, güzəştli kredit alır, lakin bundan dərhal sonra hansı bitkinin əkiləcəyi ilə bağlı mübahisəyə görə münaqişəyə başlayırlar. İnvestisiyalara, gəlirə görə razılığa gələ bilmirlər, əkinlə bağlı problemlər yaranır. Qarşıdurma başlayır. Bu sosializmin lənətidir".

Bu məsələdən çıxış yolu kimi nazir hesab edir ki, kəndli torpağını istifadə etməyib kiməsə icarəyə vermirdi və ya satmırsa, o zaman ona qarşı ciddi sanksiyalar, cərimələr tətbiq olunmalıdır. H. Əsədov bildirib ki, bu istiqamətdə ildən-ildən sanksiyalar artırılacaq.

Heydər Əsədov kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə bağlı bir sıra maraqlı rəqəmlər

bildirib ki, nazirin söylədiyi kimi birləşmə məsələlərində problemlər mövcuddur: "Bizim də qarşımıza layihələr əsasında çox ciddi suallar çıxır. Burada çox zaman təsərrüfat sahibləri həqiqətən də haqlı olurlar. Birləşmə ilə bağlı qanunvericilik baxımından da problemlər vardı. Belə ki, "Kənd təsərrüfatının kooperasiyası haqqında" Qanun da yox idi. Bunun özü çatışmazlıq idi. Artıq bu problem aradan qalxsa da, digərləri hələ də həll olunmayıb. Belə ki, sahibkarlar birləşməyə razılıq verdikdən sonra işlərin idarə olunması, əmək bölgüsü kimi məsələlərdə problemlər ortaya çıxır. Məsələn, bir neçə torpaq sahibi ərazisini birləşdirir, ancaq sonradan baxırsan ki, onlardan biri görülmə işə bir o qədər də can yandırmır və vaxtı yoxdur. Son nəticədə bu hal proseslərə öz neqativ təsirini göstərir və məhsul bə-

Ekspert bildirib ki, torpaqdan istifadə əmsalının yüksəldilməsi ilə bağlı sanksiyaların tətbiqi təcrübəsindən istifadə edən ölkələr olub: "Bəzi hallarda bu təcrübə həqiqətən də effektiv verir. Çünki Azərbaycanda bu gün ən böyük problemlərdən biri torpaqların istifadəsiz qalmasıdır. Digər bir məsələ də, istifadəsiz olan torpaqların hansı səbəbdən boş qalmasıdır. Bir sıra hallarda oliqarxlar bölgələrdə iri torpaq sahələrini ələ keçirirdilər və burada sadəcə olaraq rəsmiləşdirmələr aparılıb, subsidiyalar alınır. Çünki subsidiya mexanizminin özündə də şərtlər var. Subsidiya Azərbaycanda əksər məsələlərdə məhsula görə deyil, sahəsinə görə verilir. Bu da son nəticədə həmin torpaqlara subsidiyalar alınsa da, real əkinin aparılmaması ilə nəticələnirdi. Oliqarxların bir çoxu da uzunmüddətli dövr üçün bu tor-

paqları əldə edib, həmin müddətdə planlar qurmuşdular. Ancaq real şəkildə torpaqlardan istifadə olunmaması Azərbaycanda aqrar sektorun məhsuldarlığı və inkişafına mənfi təsir göstərirdi. İkinci faktor ondan ibarətdir ki, bir sıra hallarda torpaqlar əkinə yararlı adı ilə zamanında özələşdirilərək, vətəndaşlara, fərdi təsərrüfat subyektlərinə verilib. Ancaq günümüzə bu torpaqlar tamamilə əkinə yarasız vəziyyətdədir. Faktiki olaraq aidiyyəti qurumlar heç bir şəkildə perspektivli fəaliyyət göstərmirlər. Nəticədə istifadəyə yararlı torpaqların həcmi azalır. Məsələn, Beyləqan, İmişli, Cəlilabad kimi bölgələrimizdə torpaqların ciddi şəkildə şoranlaşmasını müşahidə edirik. Bu da vətəndaşın artıq təsərrüfat fəaliyyətinə marağını aşağı salır və ya fəaliyyəti zərərli yekunlaşır. Ona görə də sanksiyaların tətbiq edilməsi nəticəsində həm də ola bilsin ki, obyektiv səbəblərdən əkilə bilməyən torpaqların sahibləri haqsız şəkildə sanksiyalarla üzləşsinlər. Buna görə də sanksiyaya mexanizmi qüvvəyə minərsə, bəzi amillər nəzərə alınmalıdır".

R.Həsənov qeyd edib ki, ixracın artması ölkədə ətin qiymətinin 20 faizə qədər bahalaşmasına səbəb ola bilər:

"Ümumilikdə Azərbaycanın et ixracı o həcmdə deyil ki, ölkə-

de ciddi çatışmazlıq yarasın və qiymətlər kəskin şəkildə bahalaşsın. Proseslər nəticəsində təxminən ətin qiyməti 20 faiz bahalaşa bilər. Bu, əgər hansısa formada nəzarətsiz hala çatacaqsa, düşünürəm ki, hökumət ən müxtəlif yollarla ətin ixracına məhdudiyətlər tətbiq edəcək. Nazir ixracın müsbət məqam olduğunu qeyd etsə də, digər məsələyə də diqqət etmək lazımdır ki, ilk növbədə daxili bazanın tələbatı ödənilməlidir. Bu isə hər zaman ölkənin həm ərzaq təhlükəsizliyi, həm də qiymət siyasəti baxımından da prioritet olmalıdır. Ancaq həmçinin ixrac hansısa ciddi maneələrlə üzləşməməlidir ki, təsərrüfat sahibləri artıq öz fəaliyyətlərində məhsuldarlığın artmasını və ya bu sferada maraqlı olsunlar. Bunun da özü aqrar sektordə inkişafı stimullaşdıran faktlardan biridir. Hökumət balanslı siyasət

aparmaqla, tarazlığı təmin etməyə çalışmalıdır. İxrac artarsa və deyildiyi kimi yüksək gəlir əldə olunursa, növbəti illərdə aqrar təsərrüfatın və bu sahəyə maraqlı göstərən sahibkarlıq subyektlərinin sayı artacaq ki, bu da yenidən bazarlarda təklifin artması və qiymətlərin tarazlaşmasına təsir göstərəcək. Ancaq ilk dövrlərdə qiymətlər bahalaşa bilər".

Iqtisadçı Qadir İbrahimli "Yeni Müsavat"a bildirib ki, nazirin məsələlərə yanaşması çox qeyri-ciddidir: "Ölkədə 2.3-25 milyon ton taxıl istehsal olunur. Nazirdən soruşmaq lazımdır ki, Taxıl fondu fermerlərdən bu taxılın nə qədərini alır. Azərbaycanda yığına taxıl, Taxıl Fondunun standartlarına uyğun deyilsə, bunun istehsalının 10 milyon ton olmasının da heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Ət idxalının artması məsələsinə də yanaşma peşəkar deyil. Nazir ət idxalının artmasını şərtləndirən səbəbləri sadalamağı istəyir. Bu səbəblərdən biri o idi ki, Azərbaycanın bir çox fermer təsərrüfatları pambıqçılığın inkişafı adı ilə məhv edilib. Həmin heyvandarlıq təsərrüfatları inzibati müdaxilələrlə sıradan çıxarılib. Biləsuvar, Beyləqan rayonlarında belə faktlar qeydə alınıb. Yanacaqın elektrik enerjisinin qalxması da heyvandarlıq üçün zərərli. Nəticədə ölkəyə ət idxalı artıb ki, yaxın vaxtlarda da bu tendensiya davam edəcək".

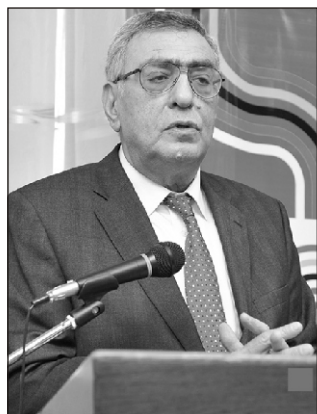
□ ƏLİ RƏİS

Atletika Federasiyasının prezidenti Ramil Quliyevə "fərari" dedi

Çingiz Hüseynzadə: "O, 6 il öncə fərariyyət edib, bunun dünya çempionluğuna dəxli yoxdu"

"Dünyada ilk dəfə - azərbaycanlı Ramil Quliyev dünya çempionu oldu. Onu Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan təbrik etdilər". Apasport.az saytının məlumatına görə, bunu Azərbaycan Atletika Federasiyasının prezidenti Çingiz Hüseynzadə deyib.

Avqustun 15-də Milli Olimpiya Komitəsinin (MOK) inzibati binasında mətbuat konfransı keçirən qurum rəhbəri Londonda dünya çempionu titulluna yiyələnən Ramil Quliyevlə bağlı məsələyə aydınlıq gətirilib. O, 27 yaşlı atletin Azərbaycan yığ-

masından imtinasını belə əsaslandırılıb: "Nəticələrinə baxdıqda Ramilin mükafat qazanacağına

görürdük. Onunla razılışdıq ki, çempion olacağı halda Azərbaycan və Türkiyə bayrağını birgə qaldıracaq. Bu səbəbdən də bayrağımızı ona verdik. O da sevincini hər 2 ölkənin bayrağı ilə qeyd etdi".

Hüseynzadə 6 il öncə Quliyev haqda dediklərini təkrar etmişini də açıqlayıb. O bildirib ki, əvvəlki dünya çempionatlarında və ya Rioda nəticələri ilə bağlı suallar verildikdə bunu cavablandırılıb: "Atletika fərdi idman növüdür. Burada hazırlıq mühüm rol oynayır. Bəli, demişəm ki, Rio-de-Janeyroda nəticəsi olma-yaqca, olmadı da. O, 2015-ci il-

dən uğur qazanmağa başladı. Bu məsələnin bir idman tərəfi var, bir də mənəvi. Ramil yeganə idmançı olub ki, 19 yaşında heç bir nəticəsi olmadan cənab prezident tərəfindən evlə təmin edilib. Bu federasiyanın təqdimatı ilə olub. O, "Neftçi"də həmin dövr ən yüksək maaş - 3 min manat alan idmançı olub. Türkiyədə də müsahibəsində klubdan əmək haqqı aldığı deyib. Bunları da araşdırmaq lazımdır. Yeni federasiya pul ödəmir. Atletika güləş, ya boks deyil. Məşq üçün stadionlar lazımdır. Bizim çətinliklərimiz budur. Hazırlıq üçün adətən məcburiyyətdən xaricdə keçirik. Ramil

dedi ki, Bakıda şərait yoxdu. Federasiya kimi onu "Fənbaxça"ya biz göndərdik. Onlar pul vermək istəsələr də, nə biz, nə də "Neftçi" buna ehtiyac duymadı. O, Bakıda ölkə çempionatında çıxış etməyə gəlirdi. Biz 1 il sonra xəbər tutduq ki, Ramil Türkiyə vətəndaşlığını qəbul edib. Həmin vaxt onun keçidinə rahatlıqla icazə versəydik, bizi qınayacaqdılar. Mən təkrar edirəm ki, o, 6 il öncə fərariyyət edib. Bunun dünya çempionluğuna dəxli yoxdu".

Hüseynzadə Ramilin ilk məşqçisinin Tofiq Əliyev olduğunu deyib: "Bu mütəxəssis ona görə mükafat və əməkdar məşqçi adını alıb. Amma Ramil bunları heç yerdə demir. O, burada ev aldığı və ya mükafatlarını da deməyib. Mən hər şeyi demək istəmirəm. Ramil qəhrəmandı və onu elə qəbul edirik. Nəcatı da Olimpiya çempionu kimi".

O, sözlərinə Ramilin qayıtmayacağını da əlavə edib. Hüseynzadənin sözlərinə görə, özü istəmə belə Türkiyə onu buraxmayacaq: "Ramil hələ 15 yaş olarkən Moskvada rus diaporasının təşkil etdiyi yarışda iştirak etdi. O da Rusiyanı istəyirdi. Lakin Rusiya tərəfi bizim federasiya ilə problemin yaranmasını qəbul etmədi. Bu səbəbdən də onun Rusiyaya getməsi

alınmadı. Ramildən öncə isə anası və qardaşı Türkiyəyə yollanmışdı".

Hüseynzadə bildirib ki, Ramilin atası Eldar Quliyevin federasiyadan heç bir narazılığı yoxdur: "Düzdü, onun da prinsipləri başqa idi. Nazirin yanına getmişdi. 7 il öncə ilə indi eyni deyil. Bütün bunları araşdırmaq lazımdır. Onu qaytarmaq üçün biz nə etməliyik? Türkiyə Atletika Federasiyasına müraciət etməliyik. Amma hamı yaxşı bilir ki, onlar bunu qəbul etməyəcək. Bəlkələrlə danışmayaq. Bəlkəni əkilər, bitməyib. O, özü bizi müraciət etməli. Yığımaya gələn idmançılar da özləri bizi müraciət etməli. Biz kiməsə bunu demirik. Maaşa gəlincə, hər birinə sifir manat deyirik. Gəl özünü göstər, əmək haqqını al".

Eyni zamanda, MOK-un vitse-prezidenti olan Hüseynzadə bildirib ki, Quliyevlə bağlı hansısa probleminin olmadığını da deyib: "Bu məsələlər şübhəli deyil. Mən Türkiyəyə getdikdə onunla görüşürəm və ya o bura gəlib hazırlıq keçir. Məsələn, İslam Həmrəyliyi Oyunları üçün burda məşqlər keçdi. Çalışdırıcısı tez-tez Bakıda olur. Bu səbəbdən hansısa problemdən söhbət gədə bilməz".

Ötən ilin sentyabrında Azərbaycan Konstitusiyasına edilən əlavə və dəyişikliklərlə bağlı keçirilən referendumun 11 ayı yaxınlıqda. Bu müddət ərzində referenduma əsasən ciddi struktur dəyişikliklərinin olacağı, iri rəqəmlərin vəzifələrini itirəcəyi, yeni təyinatların baş verəcəyi, hətta ölkədə qısa müddətdə prezident və parlament seçkilərinin keçiriləcəyi deyilsə də, indiyə qədər bunların heç biri baş vermədi.

Bütün bunlar ictimaiyyət daxilində ciddi müzakirələrə yol açdı. Doğrudur, referendumdakı dəyişikliklərə əsasən, ölkədə I vitse-prezident təyinatı oldu və bu postun sahibi faktiki hökumətin ikinci səlahiyyətli şəxsi statusunu qazandı. Lakin vitse-prezidentlər institutu hələ də tam formalaşmayıb. Bundan əlavə, referendumdən 5 ay sonra neqliyyat naziri Ziya Məmmədov vəzifəsindən azad olundu nə nazirlik Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirildi. Bu iki mühüm hadisədən başqa demək olar referendum ətrafında elə də ciddi bir hadisə baş vermədi.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa hesab edir ki, bir sıra məsələlər prezident seçkilərindən sonrakı dövrə saxlanılıb: "Referendumdən sonra müəyyən dəyişikliklərin baş ver-

Hakimiyyətdə kadr islahatları niyə yubanır-iki fərqli baxış

Fazil Mustafa: "Prezidentə mane olacaq hər hansı bir qrup yoxdur"

Mehman Əliyev: "Bu ilin sonlarına qədər iqtidar komandasında dəyişikliklər olacaq"

məsi cəmiyyət tərəfindən bilindi. I vitse-prezident postuna Mehriban xanım təyin olundu. Yeni bir institutun formalaşması üçün müəyyən

qanunvericilik bazasının yaranması istiqamətində addımlar atılır. Bunların özü də struktur dəyişikliyi ilə xarakterizə olunur. Müəyyən layihə-

lərin üzərində çalışmalar ola bilər. Hesab edirəm ki, bunlar daha çox prezident seçkiləri ərəfəsində baş tuta bilər. Hansısa bir vəzifələrin birləşdirilməsi, müəyyən dərəcədə yeni təyinatların baş verməsi çox da çevik yaxud gözlənilən kimi müşahidə olunmur. Bu konstitusion hüquqdur. Hüququn gerçəkləşməsi üçün istənilən vaxt prezident tərəfindən müəyyən addımlar atıla bilər. Burada müddət qoyulmayıb. Hansı vəzifəyə kiminsə nə vaxt təyin olunması prezidentin səlahiyyətinə aid olduğuna görə, bunu fəaliyyətin baş verməməsi kimi tələb olaraq qoymaq düzgün deyil. Bu hüquq prezidentə məxsus olduğundan gözləmək lazım gəlir. Çox güman ki, bunlar dediyim kimi prezident seçkiləri zamanı yaxud ondan sonra baş verə bilər. Çünki prezident seçkilərindən sonra 7 illik müddət ilk dəfə olaraq başlayır. O za-

man tamam fərqli bir vəziyyətin şahidi olacağıq. Prezidentə mane olacaq hər hansı bir qrup yoxdur. Zaman göstərdi ki, istənilən qərarı istədiyi şəkildə qəbul edə bilər. Qrupların maraqlarının nəzərə alınması tendensiyası da doğru deyil. Dövlətin maraqları var, idarəetmənin maraqları var. Əgər maraqlar tələb etsə ki, hansısa bir yeniləşməyə, daha çevik struktura ehtiyac var, o zaman lazımı addımlar atılacaq. Məncə, bunu qrupların maraqları kimi təqdim etmək, yaxud onların gücünü şişirtmək, həmçinin bunu ayrıca bir mövzu kimi düşünmək doğru deyil. Faktiki olaraq ölkədəki idarəetmədə prezidentin iradəsinə qarşı dura biləcək hakimiyyətdaxili qruplar içərisində hansısa bir qüvvə yoxdur".

"Turan" İnformasiya Agentliyinin rəhbəri Mehman Əliyev isə tamam fərqli düşünür. O hesab edir ki, bu ilin so-

nuna qədər hakimiyyət komandasının formalaşması prosesi başa çatdı bilər: "Yeni islahatlar aparın komandanın formalaşması zəruridir. Qarşıdan 2018-ci ilin prezident seçkiləri gəlir. Düşünürəm ki, o seçkilərə yeni layihələr, addımlarla getmək olar. Bu da normaldır. Əks halda proseslər kifayət qədər çətin ola bilər. Məndə olan məlumatlara görə, bu ilin sonlarına qədər iqtidar komandasında dəyişikliklər olacaq. "Yol Xəritəsi"nin işə salınması ilin sonları yaxud gələn ilin əvvəllərində ola bilər. Amma komanda daxili problemlər var. Ciddi müqavimət göstərilir. Məncə, əsas problem buradadır. Prezident seçkilərinə qədər cəmiyyətə ciddi mesajlar vermək lazımdır. Cəmiyyət bu hakimiyyətdən islahatları gözləyir, vəziyyətin müsbət istiqamətdə dəyişməsinə istəyir. Ona görə də, seçici auditoriyası bunu dərk etməli, görməlidir. Bu baxımdan qeyd etdiyim addımlar atılmasa, vəziyyət kifayət qədər ağır olacaq. Məncə, hakimiyyətdə rəhbərlik səviyyəsində bunu yaxşı başa düşürlər. Son 11 ayda dəyişikliklərin yubanmasına səbəb kimi, komandanın buna hazır olmasını görmürəm. Komanda daxili bu dəyişikliklərin baş verməməsinə istəməyənlər də buna mane ola bilərlər. Düşünürəm ki, əsas amil budur".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Ərdoğanın 16 ildir məğlub olmayan partiyasının sirri

AKP "doğum günündə" yaddaş təzələməsi

Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) ildönümüdür. AK Parti 2001-ci ildə Türkiyədə siyasi xaosun davam etdiyi bir dövrdə yaranıb və ötən 16 ildə bütün seçkilərdə qələbə qazanıb. Hazırda ölkə parlamentinin 550 mandatında 317-si, eləcə də prezident postu bu partiya məxsusdur.

Mərkəz sağda dayanan AKP Türkiyədə siyasi iqtidarının olmadiği, hökumət böhranlarının davam etdiyi bir dövrdə yaranıb. Məhz bu dövrdə Türkiyədə xalqın ardıcıl böhranlar və dəhşətli inflyasiyadan yorulduğu, bu səbəbdən də siyasi partiyalara, siyasətçilərə ümidinin itdiyi bir zamanda meydana yeni, ancaq kökləri olan, xalqın əsas kütləsinin tələb etdiyi bir qüvvə kimi AKP çıxır. Partiyanın əsas hədəf kütləsi mühafizəkar dindar camia idi. Hansı ki, həmin dövrdə dünyada da baş verənlərin təsiri ilə müsəlman aləmində, o cümlədən Türkiyədə dindarlıq sürətlə yayılır, əhalidə İslama, dini təmsil edən qüvvələrə böyük simpatiya yaranmışdı. Belə bir vaxtda əsasən mühafizəkar

camiadən çıxmış, rəhbər heyətdə təmsil olunanların əksəriyyətinin bağlanmış Fəzilət Partiyasında mühüm postlarda təmsil olunmuş, müəyyən siyasi təcrübə və mühafizəkar kimliyə sahib siyasətçilər idi. AK Partiyasının təsisçi heyətində olan Abdullah Gül, Bülənd Ərinc və başqa şəxslər bundan əvvəl Rifah və Fəzilət partiyalarında mühüm postlarda təmsil olunmuş, parlament üzvü seçilmiş şəxslər idi. Ancaq partiyanın əsas uğurlarının müəllifi heç şübhəsiz ki, 3 illik qısa fasilədən sonra yenidən partiya rəhbərlik edən hazırkı prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanıdır.

2001-ci ildə Fəzilət Partiyasının bağlanması qısa müddət sonra partiya quruculuğuna başlayan keçmiş partiya üzvləri ikiye bölünür. Türkiyədə siyasi islamçılığın ideya və praktiki lideri Nəcməddin Ərbakan uzun sürən siyasi fəaliyyətdən çəkildi. Bundan sonra Fəzilət Partiyasının daha sərbəst xətə tərəfdarları Səadət

Partiyasını qurdular. Nisbətən mülayim xətt tərəfdarları isə Ərdoğan və Abdullah Gül başda olmaqla AKP-ni qurdular. İki partiyanın təsis tarixləri arasında bir aydan da az müddət var. Bundan başqa Xalqın Səsi və Ana Vətən partiyalarının üzvləri də AKP-nin quruluşunda iştirak etdilər. Bu səbəbdən Səadət Partiyasından fərqli olaraq AKP daha geniş camiaəni əhatə edə bildi. Bundan başqa partiyanın lideri, 1994-97-ci illərdə İstanbul bələdiyyəsi sədri olan Rəcəb Tayyib Ərdoğanın xarizmatik lider olması, dini kimliyi, İstanbuldakı fəaliyyəti və nəhayət 1998-ci ildə söylədiyi şeirə görə 10 ay həbsdə yatması onun irəli çıxmasına səbəb oldu.

Məhz bu səbəbdən də 2002-ci ilin 3 noyabrında keçirilən ilk parlament seçkilərində AKP sensasiya sayıla biləcək qələbə qazanır və uzun müddətli fasilədən sonra Türkiyədə ilk təkbəşinə hökumət quran partiya olur. 34,29 faiz səs qazanan AKP parlamentdə əzici üstünlük qazana-

raq 365 mandat əldə edir. 2007, 2011 və 2015-ci il (iyun və noyabrda keçirilən seçkilərdə - K.R) seçkilərində AKP qələbə qazanıb və hər dəfə parlamentdə çoxluğu əlində saxlaya bilib.

Bundan başqa 2007 və 2014-cü il prezident seçkilərində AKP öz namizədi ilə gedib. Birinci dəfə parlamentdə keçirilən səsvermə nəticəsində Abdullah Gül, ikinci dəfə isə ümumxalq səsverməsi ilə Ərdoğan Türkiyə prezidenti seçilib. Bundan başqa 2004, 2009 və 2014-cü ildə keçirilən seçkilərdə AKP Türkiyədə bələdiyyələrin böyük əksəriyyətində qələbə qazanaraq yerlərin çoxunu götürüb. Hazırda 30 böyük şəhər bələdiyyəsindən 18-də sədr hakimiyyətə üzvüdür. Ümumilikdə Türkiyədə seçkilərdə seçkilərin 50 faizi AKP-yə səs verir. Bunu sonuncu - aprelin 16-də keçirilən Konstitusiyaya referendumu da təsdiqlədi.

Ancaq referendumda AKP gözləniləndən az səs qazandı. Bununla da Konstitusiyaya dəyi-

şikliyine nail olsa da, ümumi olaraq partiyanın səsələrinin azalması kimi qiymətləndirdi. Bu səbəbdən də gözlənilən əksinə olaraq hazırda AKP rəhbərliyi qarşıya əsas hədəf kimi 2019-cu ildə keçiriləcək seçkilərdə itirilmiş səsələri bərpa etməkdir. Çünki 2019-cu ildə Türkiyə həm prezident, həm də bələdiyyə seçkilərinə gedəcək və bu seçkilər ölkə üçün həlledici əhəmiyyət daşıyacaq.

AKP mərkəz sağda dayanan və Türkiyədə siyasi sistemdə hakim olan düşüncəni dəyişən bir partiya oldu. Artıq Türkiyədə qanunlar və qərarlar 16 il əvvəlkindən xeyli fərqlənir. Doğrudur, hökumət bu fərqliliyi islahat və yenilənmə adlandırır. Ancaq eyni zamanda laik kəsim, eləcə də milliyətçi və Atatürkçü camia AKP-ni mövcud sistemi dəyişməkdə ittiham edir. Türkiyədə dəyişikliklər olsa da, (bunu inkar etmək mümkün deyil - K.R) sistem dəyişikliyinə danışımaq tezdir.

Ancaq faktır ki, Ərdoğan və onun rəhbərlik etdiyi partiya Türkiyədə siyasi, hüquq və

digər daha əvvəl mühafizəkar camianın üzünə bağlı olan qurumların qapılarını açdı. Bunun müsbət tərəfləri olsa da. Mənfəi tərəfləri də oldu. Ancaq bu qaçılmaz idi. Çünki AKP-nin iqtidar olması məhz Türkiyədə ildən ilə güclənən mühafizəkar kəsimin xidmətləri idi. Hələlik Türkiyədə yüksələn xətt üzrə gedən bu tendensiya ildən ilə AKP-yə qələbələr gətirir. 2002-ci ildə çalxalanan, iqtisadi və siyasi xaosdan yorulan, 1998-ci il fevral hərbi çevrilişindəki repressiyalarda əzilmiş Türkiyə toplumu Ərdoğan və AKP timsalında öz xilasını gördü və bu səbəbdən mühafizəkar camia AKP ətrafında səfərbər oldu. Qapı-qapı, hər evez gedərək insanları, xüsusən də inancılı kəsimi AKP-nin qələbəsinə inandıran, onların səsələrini alan AKP səfərbərliyi bu gün də güclüdür. Bunu 2016-cı il 15 iyul qiyam cəhdi də sübut etdi. Analizlər də göstərir ki, Türkiyədə mühafizəkar camiadən yenidən bir güclü alternativ parlamentə qədər seçkilərin favoriti AKP olaraq qalacaq.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Son aylar bir neçə dəfə İsrail mətbuatında Azərbaycana qarşı materialların dərc olunması faktı baş verib. Bakı ilə Təl-Əviv arasında münasibətlərin ideal müstəvidə olduğu barədə fikirlərin mövcudluğu şəraitində belə halların baş verməsi suallar doğurur.

Ne baş verdiyi, suları hansı qüvvələrin bulandırdığı barədə fərqli təxminlər var. Məsələn, Milli Məclisin deputatı Asim Mollazadə deyib ki, İsrail kütləvi informasiya vasitələrində son dövrlərdə dərc edilən Azərbaycan əleyhinə yazılar ermənilər və onların havadarları tərəfindən sifariş olunur. Ermənilərin bütün dünyada Azərbaycana qarşı təbliğat savaşı davam etdirdiyi faktıdır və bu, gözənilməz hal sayıla bilməz. Ancaq Azərbaycanın da ən azı ona yaxın olan ölkələrdə erməni təbliğatını alt-üst etmək üçün potensialı az deyil. Elə isə biz niyə bəzi hallarda geri qalırıq, konkret İsrail nümunəsində ermənilərə udzuruqsa, bunun gerçək səbəbləri nədir?

Mövzuya incəliklərinə qəder belə olan Milli Məclisin yəhudi əsilli deputatı, Azərbaycan-İsrail Parlamentlərarası Dostluq Qrupunun rəhbəri Yevda Abramovla söhbət etdik.

-Yevda müəllim, İsraildə vaxtaşırı Azərbaycan əleyhinə materiallar dərc olunur. Bu materialların qarşısını almaq çoxmu çətindir?

- Bu materialların qarşısını almaq üçün... Orda Azərbaycana doğma olan AZİZ (İsrail-Azərbaycan Beynəlxalq Assosiasiyası) təşkilatı var. Başqa təşkilat yoxdur ki, bu məsələ onun maraq dairəsində olsun. Mən orda yaşamıram axı, burada yaşayıram. Dostluq qrupuna gəldikdə, Knessetdə də bilirsiniz ki, hər şey demok-

Azərbaycandan gedən yəhudilərin də sayı çoxdur, eyni zamanda İsrail-Azərbaycan münasibətlərində də ciddi problemlər mövcud deyil. Elə isə biz orda üstünlüyü ələ ala bilmirik ki, ermənilər onə keçir?

- Bax, bu gün Azərbaycanda İsrailin səfiri var. Deməli, Azərbaycanda nə qədər İsrailin dostları varsa, o səfir onları

-Deməli, Azərbaycandan getmiş yəhudilər də parçalanmış vəziyyətdədirlər...

- Bəli, ikitərəfli var. Orada "Şahdağ" təşkilatı yaradılıb, əsasən Bakıdan, Qubadan və Oğuzdan getmiş yəhudilərdir, maşallah olsun, işləyirlər. Azərbaycan Dövlət Televiziyası, İctimai TV ilə daim əlaqədədirlər, Qubadan film çəki

-Yevda müəllim, İsraildə nə qədər erməni yaşayır? Müqayisədə üstünlük kimin tərəfindədir?

- Ermənilərin əsas yaşayış yeri Yerusəlimdir. Yüz minlər deyil, amma yəqin ki, 30-40 min erməni yaşayır. Azərbaycanlıların sayı azdır. Amma keçmiş Azərbaycan vətəndaşlarının sayı çoxdur.

dostlarımız var, biz təklənməmişik. İndi bir qəzetin yazıb-yazmadığı ümumi dostluğa xələl gətirə bilməz. Bu gün Azərbaycan və İsrail rəhbərliyi dünyada gedən prosesləri çox gözəl anlaşırlar, gözəl diskussiya edirlər və münasibət bildirirlər. Digər qüvvələr nə edə bilərlər? Heç nə. Ancaq ürək bulandıra bilərlər...

başlayırıq". Amma mənə olan məlumata görə, onlar heç bir uğur qazanmayıblar.

-Deməli, siz o qənaətdəsiniz ki, Azərbaycan İsraildə səfirliyini açsa, vəziyyət ciddi şəkildə dəyişər, eləmi?

- Mən dəfələrlə bunu demişəm. Azərbaycanın İsraildə səfirliyi açılsa, bu, iki ölkənin münasibətlərinin daha

Yəhudi deputatdan "Yeni Müsavat"a sensasion açıqlamalar

Yevda Abramov: "Biz onda bildik ki, bunlara zəhər verən kərtənkələlər var"

özü ətrafında birləşdirib. Biz hər il İsrailin respublika günü olanda İsrail-Azərbaycan münasibətlərini alqışlayan insanları həmin bayram tədbirində görürük, üzlerindəki optimizmi, şadyanalığı müşahidə edirik. Biz də onlarla dostluq münasibətlərimizi qururuq, bilir ki, o alim, o bəstəkar İsrailin apardıdığı düzgün siyasətin tərəfdarıdır. Bu gün Azərbaycanın İsraildə səfiri olsaydı, biz də bilirdik ki, Azərbaycanın keçmiş kontingentində Azərbaycana normal münasibət bəsləyən insanlar kimlərdir. Mən 3-4 professor tanıyıram. Məsələn, Yakov Mikayloviç, Konservatoriyanın keçmiş prorektoru rəhmətlik Elmira Nəzirova idi, dünyasını dəyişdi, yaxud doktor Feyil idi, vaxtilə Azərbaycanın baş psixiatrı

nümayiş etdiriblər.

-Yevda müəllim, siz nə acəb yəhudilərin dilini-ivriti bilmirsiniz?

- Yox, bilmirəm. Sadəcə küçədə, aeroportda xırda danışıqları bilərəm. Biz uzun illər Azərbaycanda yaşamışıq, əsas dilimiz bir az fars kökenli dağ yəhudilərin dilidir, həm də Azərbaycan dilində danışmışıq. Orda yaşayan uşaqlarımız isə ivrit dilini əzbərdən bilirlər. **-Səfirlik məsələsinə toxun-
dunuz. Azərbaycanın İran qıcıqlanar deyə, İsraildə səfirlik açmadığı fikri var. Amma reallıq budur ki, Ermənistan illərdir Ermənistan səfirliyi fəaliyyət göstərir və İrəvan-Tehran münasibətlərində hər hansı problem yaranmayıb.**

-Azərbaycan İslam Konfransının üzvüdür, prob-

-Bəs, mətbuatdakı yazıları müqayisə edəndə hansı mənzərə yaranır: Azərbaycanın xeyrinə materiallar çox dərc olunur, yoxsa ziyana?

- Əlbəttə ki, Azərbaycanın xeyrinə. Azərbaycanın xeyrinə dəfələrlə "Qırmızı Qəsəbə"də, Bakıda, Oğuzda, Göyçayda, Gəncədə, Yevlaxda, Cəlilabadda filmlər çəkilib. O filmlər 9-cu kanalda daim göstərilir. İsraildə Azərbaycan haqqında çox gözəl təəssüratlar var. Hansı maşına minirsən, Azərbaycan muğamları, son muğam festivalının iştirakçılarının ifaları, Zeynəb Xanlarovanın mahnılarına qulaq asırlar. Bizim müğənnilər mütemadi orada toylarda olurlar.

-Toydan, musiqi, muğamdan o tərəfə keçə bilirikmi?

"Bizim Oğuzdan, Bakıdan, Qubadan getmiş bir sıra insanlarımız da orda küsülü düşüblər; bir tərəfdə dağ yəhudiləri, digər tərəfdə əşkinazi yəhudiləri..."

-Yevda müəllim, bu arada belə xəbərlər yayıldı ki, İsrail Müdafiə Nazirliyi bu ölkənin "Aeronautics Defense Systems" şirkətinin operatorlarının Azərbaycana satılmış yeni pilotsuz döyüş aparatını erməni hədəflərinə tuşlamaqdan imtina etdiklərinə dair məsələni araşdırır. Erməni mediası da sevincək bu məsələni tirajlayıb və Bakı ilə Təl-Əviv arasında problemlər yarana biləcəyindən məmnundurlar. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Məndə bu barədə dəqiq məlumat yoxdur. Erməni mənbələri bu iddianı yayırsa, qələt edir. Mən bilərəm ki, Azərbaycana satılan pilotsuz aparatlar də satılan məhsulların içərisində var idi. Ondan sonra bunların şərikli istehsalı məsələsi həllini tapdı. Ermənistan isə yandıqından belə deyir, yəqin ki, partlayır, ölür. Ermənilər Azərbaycanın atdığı addımları təkrarlamaq istəyirlər. Xüsusilə aprel döyüşlərindən sonra Ermənistanın böyük nümayəndə heyəti İsrailə getdi. Onlar həmin silah-sursatları istehsal edən şirkətlərin rəhbərləri ilə görüşdülər. Amma heç nə alınmadı. Bu gün də onlar həmin məsələlərə maraq göstərir. Belə xəbərləri yaymaq Azərbaycanı mesaj vermək istəyirlər ki, "biz də

da genişlənməsinə və yaxşılaşmasına kömək edəcək. İsrail özünün Azərbaycan mədəniyyətinə, incəsənətinə, Azərbaycan xalqına simpatiyasına görə dünya ölkələri arasında öndə gedən bir ölkədir. Adam İsraildə danxmır, İsrail Azərbaycan deməkdir. Birinci ona görə ki, İsraildə erəb məscidləri sərbəst fəaliyyət göstərir, azanından tutmuş, müəyyən bayramlarına qədər. Özü də bu bayramlarda ortaqlıq da var. Hər yerdə azan səsi eşidirsən, orda adama elə bilir ki, Bakıdadır. Bu, dostluq münasibətləri üçün çox yaxşıdır. Amma çox təəssüf ki, hələlik beynəlxalq münasibətlər, Azərbaycan ətrafında gedən bir sıra məsələlər bizə cəsarətli, riskli addım atmağa imkan vermir. Səfirlik olarsa, əlbəttə, belə xırda-para məsələlərə səfirimiz özü reaksiya verər, orda mətbuat, televiziya jurnalistləri içərisində dostlar tapar, iş görər. İndiki halda bir dostluq qrupu nə edə bilər ki? Açıq deyim, hər dəfə tədbirlərə çağırırlar, getmək də olmur. Bizim də maliyyə durumumuz, ezamiyyə xərclərimiz imkan vermir ki, bütün çağırılan tədbirlərə gedək. Yaxud mən özüm özümün ağası deyiləm ki, təyyarəyə minim, gedim...

□ EİŞAD PAŞASOY

"İsraildə səfirlik açılarsa, inanın ki, belə xırda, ürəkbulandıran hadisələr olmaz"

ratikdir. Orda Ermənistan qrupu da var, bir qadın rəhbərlik edir.

-Azərbaycan qrupu da həmçinin...

- Bəli, var. Orda bizim yaxın adamlarımız var, onlar da işləyirlər. Bundan əvvəl bir materialdan söhbət gərdirdi, səfir də bəyanat verdi ki, əslində qəzet belə bir məqalə yazmayıb. Mən də onların dilini bilmirəm, anlamıram, oxuya bilmirəm. Ancaq oradakı dostlarımla əlaqə saxlayıram. İki il qabaq da buna bənzər hadisə olmuşdu, o zaman üzr istədilər, qəzetlər də yığışdırıldı. Onda da cənab prezidentin ailə üzvlərinə qarşı cəfəngiyat yazılmışdı. Bizim ordaki yaxın adamlarımız həmin qəzetləri yığışdırdılar, həmin müxbirlə danışdılar. Biz onda bildik ki, bunları öyrədən, bunlara ağı verən kərtənkələlər var. Onları müəyyən maliyyə resursları ilə şirnikləndirirlər.

-Azərbaycanın maliyyə imkanları Ermənistan qat-qat artıqdır. Həmçinin

olub, yoldaşı azərbaycanlı idi. Bunlar hamısı Azərbaycanpərəst idi. Orda güclü insanlarımız var idi, yavaş-yavaş bunlar da dünyasını dəyişirlər. Yaxud bizim orda ekspertimiz var, Azərbaycanın yaxın dostudur, səhhətində bir az problemlər var, Allah şəfasını versin! Problem çoxdur e. Əgər orda bizim fəvqəladə səfirimiz olsaydı, mən də həftədə iki dəfə danışardım, əlimdən gələni yardım göstərərdim, ordaki insanlarla daha yaxşı təmaslar qurardım, həmçinin daha güclü diaspor təşkilatımızı yaradardım. AZİZ-də da bəzi problemlər var. Həmçinin bizim Oğuzdan, Bakıdan, Qubadan getmiş bir sıra insanlarımız da orda küsülü düşüblər. Bir tərəfdə dağ yəhudiləri, digər tərəfdə əşkinazi yəhudiləri... İntriqaya oxşayan bir vəziyyət var. Orda da ayrı-ayrı postların bölüşdürülməsində problemlər var. Mən hətta Diaspor Komitəsinə də demişdim ki, o məsələlərə fikir versinlər.

lemlər var. Ancaq səfirliyin açılması da sənlik, mənlilik deyil, bu, cənab prezidentin səlahiyyətlərinə daxildir. Amma səfirlik açılarsa, inanın ki, belə xırda, ürəkbulandıran hadisələr olmaz. Mən YAP-ın son qurultayında, böyük bir salonda açıq-aşkar dedim ki, cənab prezident, ayrı-ayrı bədxah adamlar böyük pullar xərcləyərək sizə iftiralər yağdırırlar. Amma bu iftiralərin heç biri cənab prezidentin təmiz adına ləkə gətirə bilməz. Suyu bulandıran insanlar var. Bir vaxtlar hətta Ermənistan mənim bəməndə çox heqarətli məqalələr çıxmışdı ki, YAP-ın nümayəndəsi İsrail Knessetində böyük bir qrup yaradıb. Bundan sonra onlar fəaliyyətə başladılar. Çox təəssüflər olsun ki, ermənilər orda bir qrup tapdılar və erəblərin knessetdəki təşkilatı olan MERET-i ələ ala bildilər. MERET-də knessetdə müəyyən gücə malik olan partiyadır, deputatların da əksəriyyəti müsəlmandır, yəhudilər də var.

-Yox, indi hələlik diplomatik kanallarla bağlı zəifliyimiz var. Amma bir sıra nazirliklər, şirkətlər daim Azərbaycanla əlaqədədir, iş gedir.

-Bu da faktıdır ki, yəhudi nazir ötən ay Ermənistan səfər edəndən sonra Azərbaycana qarşı İsrail mediasında yazılar çoxalıb...

- Mən də o fikirdəyəm ki, son 6-7 ayda o tərəfin bir az fəallaşması göz qabağındadır. Amma bir daha qeyd edirəm, adda-budda səfərlərlə bu problemləri həll etmək qeyri-mümkündür. Gedirsən, bir gün konfransda olursan, bir gün gediş, bir gün də qayıdış olur. Bəzi məsələləri mətbuata demək olmur. Müəyyən addımları atmaq, çoxlu dost qazanmaq olar. İmkanlar var. Bir məsələni də deyim, həm Ben-yamin Netanyahu, həm Şimon Peres Azərbaycandan çox razılıqla getdilər. Müdafiə naziri Azərbaycanın yaxın dostlarından, hətta ona da hücumlar oldu ki, Azərbaycana lobbicilik edir. Orda bizim çoxlu

Hər il ənənəvi olaraq yay fəslində ölkədə demək olar ki, bütün sahələrdə durğunluq yaşanır. Ümumiyyətlə, yay aylarında havaların isti keçməsi, insanların istirahətə getmələri ilə əlaqədar demək olar ki, bütün dünyada oxşar hal müşahidə edilir. Ona görə də çox zaman yay aylarını "ölü sezon" da adlandırırlar. "Ölü sezon" da həmçinin ölkənin siyasi, iqtisadi həyatında da müəyyən passivlik nəzərə çarpır.

Bəs növbəti aydan ölkənin iqtisadi-siyasi həyatında hansı dəyişiklik olacaq?

Iqtisadi ekspertlər hesab edirlər ki, növbəti aylarda ölkənin iqtisadi həyatında əsaslı dəyişiklik olmayacaq. Bəllidir ki, son zamanlar təkəç iqtisadçılar deyil, o cümlədən əksər sırası vətəndaşlar da dünya bazarında neftin qiyməti ilə maraqlanırlar. Çünki neftin qiymətinin bahalaşması və ya ucuzlaşması manatın məzənnəsinə də təsir göstərir. Manatın məzənnəsinin dəyişməsinə isə hər bir vətəndaş öz cibində hiss edir.

Iqtisadçı ekspertlər hesab edirlər ki, 2017-ci ilin sonuna qədər neftin qiyməti 50 dollar civarında qalacaq. Yəni indiki halla müqayisədə ələ ciddi dəyişiklik müşahidə edilməyəcək. Qiymət dəyişməz olaraq qalsa da, Azərbaycanda bu ilin ilk 6 ayında, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə neft hasilatında 9 faiz azalma baş verib. Ekspertlər bildirirlər ki, bu, qiymətdən də çox mənfi təsir göstərən amillərdən biridir. Çünki hasilat azaldıqda istehsal olunan neftin maya dəyəri artır. Belə olan halda isə əməliyyat xərcləri də artır və son yekunda Azərbaycana daxil olan vəsait azalır.

Iqtisadçı Qubad İbadoğlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, ölkə iqtisadiyyatını növbəti aylarda da hazırda olduğu kimi durğunluq gözləyir:

"Ciddi bir dəyişiklik yoxdur. Ona görə də yenə də iqtisadiyyatda durğunluq davam edəcək. Manatın məzənnəsi də indiki şərtlər də ilin sonuna qədər hazırda olduğu kimi sabit şəkildə qala bilər. Hansısa dəyişiklik

olarsa bu, ilin sonunda olacaq. Söhbət manatın məzənnəsinin ucuzlaşmasından gedir. Neftin qiymətində də yay aylarında heç bir dəyişiklik gözlənilmir".

Iqtisadiyyatdan fərqli olaraq, "ölü sezon"un bitməsi ilə siyasi məkanda müəyyən aktivliyin olacağı gözlənilir. "Yeni Müsavat"a danışan politoloq Elxan Şahinoğlu bildirib ki, daxili siyasətdə ələ bir ciddi dəyişiklik olmasa da, xarici siyasətdə hərəkətlənmə baş verəcək:

"Seçki olsa belə, daxilə bir ay öncə hansısa fəallıq olacaq və seçki bitən kimi partiyalar yenidən dağılışacaqlar. Açıq demək lazımdır ki, hakim partiyaları çıxmaq şərti ilə digər partiyaların ələ bir resursları da yoxdur. İnsani resursları da xeyli dərəcədə azalıb. Məsələn, baxıram ki, Müsavat Partiyasının başqanı Avropaya səfər edib və böyük zarlarda insanlar toplanıb. Fotolardan aydın olur ki, resursların çoxu ölkəni tərk ediblər. Ona görə də süstlükdür. Bu ilin sonuna qədər də Azərbaycanda heç bir seçki olmadığına görə partiyaların özünü göstərəcəyini düşünürəm. Ancaq xarici siyasətdə Dağlıq Qarabağ istiqamətində hər zaman olduğu kimi fəallıq nümayiş etdirilir. Azərbaycanın qonşu dövlətlərlə münasibətlərində, Qarabağ danışıqlarında hansısa yeniliklər gözləyə bilərik. Üstəlik atəşkəs də intensiv olaraq pozulur. Azərbaycanla Ermənistan arasında həm təkbətək, həm də faktiki olaraq informasiya savaşı gedir. Qonşu dövlətlərlə münasibətlərimizdə də müsbət tərəflər var. Böyük layihələr həyata keçirilir. Bakı-Tbilisi-Qars layihəsi artıq bitib və yaqın ki, prezidentlərin iştirakı ilə açılış mərasimi keçiriləcək. Azərbaycanın iddiası ondan ibarətdir ki, bu dəmiryolu böyük ipək yolunun bir hissəsi olsun və Çindən çıxan mallar Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə üzərindən Avropa ölkələrinə daşsın. Qonşu ölkələrlə münasibətlərimizdə müəyyən problemlər də çıxır. İndi Amerikanın Rusiya və İrana qarşı siyasəti sərtləşir. Edilən sanksiyaların bizə də müəyyən mənfi təsirləri olacaq".

"Ölü sezon" bitir: ekspertlər "ölkəni nə gözləyir" sualına cavab verir

Qubad İbadoğlu: "İqtisadiyyatda durğunluq bundan sonra da davam edəcək"

Elxan Şahinoğlu: "Daxili siyasətdən fərqli olaraq, xarici siyasətdə hərəkətlənmə ola bilər"

Ekspert bildirib ki, Dağlıq Qarabağ danışıqlarında heç bir irəliləyiş yoxdur:

"Belə xəbərlər yayılır ki, sentyabrın 17-də BMT-nin Baş Assambleya sessiyasında guya prezidentlər görüşəcəklər. Bu da əslində erməni tərəfinin buraxdığı status-kvonu uzatmaq üçün dezinformasiyaya oxşayır. Çünki görüş bizim faydamıza deyil və prosesi uzadır. Bizim əsas məqsədimiz işğalçıya təzyiqli artırmaqdır. Yeni yaxın 4-5 ayda bu istiqamətdə müəyyən addımların atılmasını

gözləyirəm. Rusiyaya gəlincə isə bu il şimal qonşumuzun hər hansı bir təzyiqlər edəcəyini gözləmirəm. Çünki Azərbaycan hakimiyyəti Rusiyalı qıçlandıracıq addımlar atmır. Silahı da Rusiyadan alıq, bu ölkə ilə ticarətimiz də var. Bəli, Rusiyalı Azərbaycanın işi-rəqəbi olduğu hansısa layihələr qıçlandıra bilər. Bakı-Tbilisi-Qars, TAP və TANAP layihələrinə görə Rusiya prezidenti niyə təzyiqlər etməlidir? Rusiya prezidenti hər yerdə deyir ki, sağlam rəqabətin tərəfdarıdır. Düşünürəm ki, Amerikanın Rusiyaya qarşı təzyiqləri artdıqca, Rusiyada iqtisadi vəziyyət ağırlaşacaq. Bu isə istər-istəməz orada yaşayan azərbaycanlıların maliyyə durumuna təsir edəcək. Nəzərə alaq ki, Azərbaycan kənd təsərrüfatı məhsullarını əsasən Rusiyaya ixrac edir və bu baxımdan müəyyən problemlər yaşana bilər. Əsas problemlər isə sentyabrın sonuna qədər, növbəti ildə yarana bilər. Çünki gələn il bizdə prezident seçkiləri nəzərdə tutulub və Rusiyalı müəyyən müdaxilələri haqqında fikirlər vardı. Bir zamanlar Rusiyada "milyarderlər qrupu" kimi müəyyən birliklər yaranmışdı. İndi də Abbas Abbasov fəallaşmış və digər oxşar məlumatlar da gəlir. Ancaq yaxın 4 ay ərzində bu istiqamətdə ciddi addımların atılacağını gözləmirəm. Əsas məsələ odur ki, Rusiya Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllini istəmir. İstə-

mir ki, bu münaqişə həll olunsun və Azərbaycan güclənsin əsas problem də bundadır".

E.Şahinoğlu Ermənistanın NATO-ya yaxınlaşması məsələsinə də toxunub:

"Ermənistan istəsə belə Rusiyalı vassal olmaqdan qurtula bilməz. Bu ölkənin sərhədini belə Rusiyalı qonşuları qoruyur və bazaları da oradadır. Həmçinin qazı da, silah almaq üçün krediti də Rusiyalıdan alırlar. Rusiya olmadan Ermənistan özbaşına NATO və Qərbe yaxınlaşa bilməz. Ermənistan parlamentinin gülləbaran olunmasını xatırlayaq. O zaman istədilər özbaşına addım atsınlar, axın bu cür qurtardı. Ermənistan ikinci-üçüncü dərəcəli təlimdə iştirak edib, buna baxıb uzaq hədəflər barəsində danışmaq illüziyadır. Hazırda Amerikanın o qədər problemi var ki, dubub Ermənistanı düşünəcək? Trump Şimali Koreya ilə kəllə-kəlləyə gəlir, İrana məsələ qəlizləşir, Rusiyaya qarşı sanksiyalar tətbiq edir, Venesuelanı, Çini hədələyir və sairə. Bu problemlər arasında Ermənistanı Rusiyadan qoparmaq barədə düşünən yoxdur. Ermənistan necə ki, Rusiyalı vassal olub, ələ də qalacaq. Hətta Ermənistan hakimiyyəti qərar versə ki, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları boşaldıq, Rusiya buna da mane olacaq. Yeni Ermənistan o qədər Rusiyalıdan asılıdır".

ƏLİ RAIS

8348 çayı olan bölgələrimizin içməli su problemi

Ekspert: "Kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək niyyəti varsa, o zaman əhalini, əsasən də kənd yerlərini su ilə təmin etməlidirlər"

Azərbaycanda bir çox kəndlərdə hələ də su problemi yaşanır. Söhbət təkəç dağlıq ərazilərdən getmir, hətta Kür çayının ətrafında yerləşən kəndlərdə belə insanlar içməli su problemi ilə üz-üzə qalırlar. Məsələn, Sabirabad rayonunun Kür çayı ətrafında yerləşən əksər kəndlərini göstərə bilərik ki, orada əhali illərdir ki, süni formada qazılmış arxlarla gələn, təmizlənməmiş su içirlər. Kür çayının daşdığı yaz aylarında isə vəziyyət qəlizləşir və su daha da çirkənlir.

Dağlıq ərazilərdə isə problem başqadır. Burada insanlar çirkli suya da həsrət qalırlar. Misal kimi Şimal rayonlarının kəndlərini, Ağdamın Baharlı qəsəbəsini və sairə göstərə bilərik. Çox uzağa getməyə, Bakının 200 minə yaxın əhalisi olan Binə qəsəbəsini də böyük bir hissəsi illərdir ki, həyətlərində qazdırdıqları su quyuları vasitə-

silə içməli su əldə edirlər. Hər qazılan quyudan su çıxmır, quyunu qazdırmaq isə vətəndaşa 400 manata başa gəlir.

Bəs kəndləri necə içməli su ilə təmin edək?

"Yeni Müsavat"a danışan **ekoloq Telman Zeynalov** bildirib ki, əslində Azərbaycanda bütün kəndləri içməli su ilə təmin etmək mümkündür:

"Kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək niyyəti varsa, o zaman əhalini, əsasən də kənd yerlərini su ilə təmin etməlidirlər. Bunu da adi vətəndaşlar deyil, yerli icra hakimiyyətləri etməlidirlər. Bəzi əraziləri artesian quyuları vasitəsilə su ilə təmin etmək olar. Bunu da etmək vətəndaşın deyil, dövlətin öz işidir. Prezident bu barədə dəfələrlə sərəncam verib ki, kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək lazımdır. Prezident yanında qeyri-hökumət təşkilatları olmalıdır və sərəncamlar yerinə yetirilmədiyi təqdirdə bunları dövlət başçısına çatdırmalıdır. Azərbaycanda 8348 irili-xırdalı çay var. Bu isə

onu göstərir ki, ölkənin kəndlərini, əhalisini içməli su ilə təmin etməkdə problem olmamalıdır. Sadəcə olaraq doğru sistem qurmaq lazımdır. Suyu da pulla satırlarsa, vəziyyət başqa cür ola bilməz. Bir məsələ də var ki, 5 il öncə Abşeronu Oğuz-Qəbələ su kəmərinə çəkildilər. Bunun da xeyli fəsadları oldu. 248 artesian quyusu qazıb, yerin altından suyu çəkib Bakıya gətirirlər. Onu da qablara doldurub satırlar. Bax, problemlər həm də belə şeylərdən qaynaqlanırlar ki, dağlıq yerlərdə su tapılmır. Lakin zaman keçdikdə bütün bu məsələlər həllini tapacaq. Bu təmələ isə proses xeyli zaman alacaq".

Məsələ ilə bağlı "Azərsu" ASC ilə də əlaqə saxladıq. Qurumdan bildirdilər ki, prezidentin müvafiq sərəncamına uyğun olaraq bu istiqamətdə işlər görülüb və görülməkdədir: "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramlarının uğurlu icrası nəticəsində əhalinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilib. Əhalisinin sayı 579 min nəfərdən çox olan 28 şəhər və rayon mərkəzində içməli su təchizatı sistemi yenidən qurulmuş, 24 rayonun 620 min nəfərdən çox əhalisi olan 384 yaşayış məntəqəsində modul tipli sutəmizləyici qurğular quraşdırılıb. Bundan başqa 49 rayonun 360 min nəfərdən çox əhalisi olan 343 yaşayış məntəqəsində içməli su təchizatı sistemi qurulub. Hazırda 790 min nəfər əhalisi olan 16 şəhər və rayon mərkəzində içməli su təchizatı sisteminin yenidən qurulması, 15 rayonun 77 min nəfərdən çox əhalisi olan 100 yaşayış məntəqəsində modul tipli sutəmizləyici qurğuların quraşdırılması işləri aparılır".

Bundan başqa ölkə başçısının 17 mart 2017-ci il tarixli sərəncamı ilə 170 yaşayış məntəqəsinin su təchizatının yaxşılaşdırılması üçün 14,0 (on dörd) milyon manat vəsait ayrılıb.

ƏLİ RAIS

Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin bir qurum olaraq ləğvi ilə sonuclanan prosesin başlamasından 2 ilə yaxın müddət keçir. 2015-ci ilin oktyabrında Eldar Mahmudovun vəzifəsindən uzaqlaşdırılması ilə başlanan proses bu gün məhkəmə müstəvisində davam edir. Eldar Mahmudovun generalı, onun tapşırıqlarının sözsüz icraçıları olan əlaltıları məhkəmə qarşısındadırlar. Sabiq nazirin özü isə istintaqdan, məhkəmədən kənarıdır. Prosesi izləyənlərdə məntiqi sonluğun baş verməyəcəyinə əminlik hər gün artmaqdadır. Müşahidələr də göstərir ki, bu əminliyin formalaşmasını şərtləndirən amillər illüziya deyil, tam bir gerçəklikdir.

"MTN işi" Eldar Mahmudovun dirijorluğu ilə keçir

Sabiq MTN rəhbəri barədə xüsusi qərardadın taleyi bilindi

Eldar Mahmudov nazir postunu itirsə də, zəifləmiş duruma gətirilsə də, özünü qorumaq gücündədir. O, həbsdə olan, azadlıqda qalan, bu gün də vəzifə daşıyan komanda üzvlərini hələ də idarə edir, onlara təsir imkanları saxlayır.

Görünən budur ki, "MTN işi" üzrə məhkəmə prosesləri belə sabiq nazirin "dirijorluğu" ilə keçir.

Eldar Mahmudov məhkəmədə sanki hakimlərlə hazırda dəmir qəfəsdə olan əlaltılarının arasında dayanıb.

Nüanslara diqqət edək.

10 iyul Bakı Hərbi Məhkəməsinə, ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) istintaq idarəsinin həbsdə olan sabiq şöbə rəisi polkovnik Vüsal Ələkbərovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb. Hakim Siyavuş Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub. Hökmə əsasən, V.Ələkbərov 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Məhkəmə V.Ələkbərovun polkovnik rütubəsindən məhrum edilməsi ilə bağlı da xüsusi qərardad çıxarıb. Məhkəmənin hökmü ilə V.Ələkbərovun əmlakı müsadirə edilərək, zərərçəkmiş iş adamı Akif Qurbanova verilib. Digər zərərçəkmiş şəxslərin isə mülki iddiası təmin edilməyib. Bundan başqa, məhkəmə sabiq nazir Eldar Mahmudov və nazirliyin baş istintaq idarəsinin rəisi olmuş Mövlam Şıxəliyev barəsində cinayət işinin

başlanması üçün zərərçəkmişlərin şikayəti əsasında prokurorluğa təqdimat göndərib.

Stop!

Belə bir qərardadın çıxarılmasına əslində heç bir zərurətin olmamasını E.Mahmudov və M.Şıxəliyev haqda kifayət qədər ciddi ittihamların, faktların ortada olması sübut edir. Başqa sözlə desək, E.Mahmudovun ətrafını məhkəmənin xüsusi qərardadı ilə həbs etməyiblər. Əməliyyat keçirilib və onun ətrafında olanlar həbsə alınıblar.

Qayıdaq sabiq nazirin məhkəmələrdə arxasını hakimlərə çevirmiş şəkildə görünən nataraz seluetinin sezişməsinə.

Iyulun 10-da V.Ələkbərovun məhkəməsində E.Mahmudov və M.Şıxəliyev barəsində xüsusi qərardad çıxarıldan sonra Sabunçu Rayon Məhkəməsinin inzibati binasında Bakı Hərbi Məhkəməsinin hakimləri Akif Çovdarov və digərlərinin işi üzrə prosesdə çox böyük narahatlıq keçirməyə başladılar. Səbəb isə o idi ki, A.Çovdarov aylardır davam edən sükutu pozub aksenti dəyişmişdi.

O, üstüörtülü, işarəli, göz-qaşlı, şəhadət barmağını yuxarı qaldıraraq fikirlərini izah etmək taktikasını hər şeyi olduğu kimi çıpaqlığı ilə danışmaq taktikasına güzəştə getmişdi.

Dedikləri də bir anın içində günün 1 nömrəli mövzusunda

çevrilib hakimiyyəti silkələdi.

MTN işi üzrə zərərçəkənlərdən olan "Bakı Metropoliteni"nin keçmiş rəisi Tağı Əhmədovla bağlı epizod "mahmudovçu" general üçün bildikləri mübhəmləri ortaya tökmək meydana çevrildi.

İttihama görə Çovdarov hədə-qorxu ilə Tağı Əhmədovdan 3 milyon pul alıb. Akif

bunları dedi və dayanmadı.

Sitat:

"Tağı Əhmədov burada dindiriləndə deyir ki, ildə obyektlərin icarəsindən yığılan 120 min manat pul verib dövlətə... Biz araşdıranda məlum oldu ki, metro stansiyalarının çıxışlarında 1200 obyekt var. Onlar 2007-ci ilə qədər Bakı şəhər İcra Hakimiyyətinin ba-

lansında olub, sonradan "Bakı Metropoliteni"nin balansına keçib. Həmin obyektlərin aylıq icarəsi 200 dollardan başlayaraq, 3 min dollara qədər olub. Yeni obyektin həcmindən, yerindən asılı olaraq. Onlardan 3 aylıq icarə haqqı əvvəldən alınmış. Yeni rəhbərlik də gələn kimi o obyektləri ləğv etməmişdi. Ona görə də adamlar pullarını tələb edirdilər. Həmin obyektlər də Tağı Əhmədovun hakim oğlu Rauf Əhmədovun yaxın dostları arasında bölüşdürülmüşdü. Tağı Əhmədov burada dindiriləndə deyir ki, ildə obyektlərin icarəsindən yığılan 120 min manat pul verib dövlətə. Əgər 1200 köşkün icarəsi 120 min edirsə, belə çıxır ki, hərəsini 8 manat 50 qəpiyə icarəyə vermişdi? Halbuki, adamlardan alınmış 3 aylıq icarə pulu 5 milyondan çox idi".

A.Çovdarovun bundan sonra dedikləri T.Əhmədovun çoxsaylı, qiyməti milyonlarla ölçülən mal-mülkündən, övladını Xarici İşlər Nazirliyinə yerləşdirib onun vasitəsi ilə ölkədən pul çıxarması və s. haqda oldu.

Ən ilginç məqam isə A.Çovdarovun dilindən söylənən bu fikirlər idi.

Sitat:

"Mən bildirdim ki, Tağının arxasında kim var, ona görə də bu məsələnin üstünə getmədik. Tağı Əhmədov 3 milyon yox, 15 milyon da versə idi, mən onu bağlaya bilməzdim. Tağı Əhmədovun arxasında kimin olduğunu da onun daha əvvəlki işində bildik. O, metro üçün işlənmiş mikrosxemləri avtobusda xüsusi hazırlanmış gizli saxlanc yerində ölkəyə gətirirdi. Biz həmin avtobusu nəzarətə götürdük. Sürücü bizim onu izlədiyimizi bildi, onu saxlamaq istəyəndə işçimizin birini avtobusla vurdu, o, xəsarət aldı. Sumqayıt postunda sürücünü saxladığımız məsələni rəhbərliyə məruzə edəndə bizə dedilər ki, Tağı Əhmədovla işiniz olmasın".

A.Çovdarov bu fikirləri T.Əhmədovla bağlı epizod üzrə keçirilən əvvəlki proseslərdə deyə bilirdi. Amma danışmırdı. Çünki onun keçmiş şefinin ayağını tapdayan yox idi. Iyulun 10-da çıxarılan xüsusi qərardad da əslində ayaq tapdamaq deyildi. Ayaq tapdamaq hazırda verilən qarşılıqdan sonra hazırlığa qərar verənlərin peşman olması da istisna deyil. Xüsusi qərardadın taleyi isə verilən andan bellidir - arxivə göndəriləcək.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Görməmiş uşağı görməmiş

Samir SARI

İndiki gənclər bilməz, biz onların vaxtında olanda bir şair vardı, imzası eləcə Ağasəfa idi. Şair indi də sağ-salamatdır, 75 yaş var, 60 ilin yazarıdır, sözüm onda deyil. Şair Ağasəfanın ötən əsrin 80-ci illərində dillər əzbəri olan bir satirik şeiri vardı, "Görməmiş oğlu görməmiş" adlanırdı. O vaxt müəllif hətta bunu AzTV-nin ekranından da oxumuşdu və şeir populyarlaşmışdı.

Şair bu şeirdə milli görməmişlərimizin iştlərindən, xasiyyətlərindən bəhs edirdi. Məzəli şeir idi. Təəssüf ki, o şeir olduğu kimi yadımda qalmayıb, Google-də axtardım, çıxmırdı, yoxsa burda iqtibas edərdim, sözümə qüvvət olardı.

Sanıram ki, şair Ağasəfanın o şeiri 36-37 il əvvəl yazılmış olsa da, hələ də aktualdır. Hətta deyirdim ki, indi o mövzu 37 il qabaqkına nisbətən azı 37 dəfə artıq ictimai-siyasi əhəmiyyət kəsb edir.

Çünki aradan keçən bu uzun illərdə ölkəmizdə qatı görməmişlərin və ara-sıra görməmişlik edənlərin sayı minimum 37 dəfə artıb.

Hə, şeirin misrası elə indicə yadıma düşdü: "Kabab yemiş on altı şiş, görməmiş oğlu görməmiş".

İndi bir oturma 16 şiş kabab yeyənlər varmı, yoxmu, bilmirəm, amma 16 milyon bir oturma basıb yeyənlər var, 5 xarici turistdən bir qarın yeməyə görə 1143 manat hesab istəyənlər var, Maldivdə toy klipi çəkdiyənlər var.

Bir zamanlar dəyirmanı buğda aparmaq üçün borca qonşudan eşşək alan adamların oğlu, nəvəsi 3 milyonluq maşın qarajına bir torba açarla girir ki, hansısa birini minib küçəyə çıxsın, özünü millətə göstərsin, desinlər, beləyə bir oğlan var.

Bax, bütün bunlar şair Ağasəfanın dediyi görməmişliyin əlamətləridir. Vaxtında adamın atası, babası babat bir at, fayton, araba görseydi, indi özü də "Porşe"yə təmkinli yanaşardı, havalanıb göylərə qalxmazdı.

Yüz il qabaq da belə olub. Yazıçı Manaf Süleymanovun, Aleksandr Şirvanzadənin əsərlərində var. O vaxtın neftxudalarının balaları da qəfildən varlanmağın eforiyasını yaşayırmışlar. Biri əyləndiyi məkanın qapısını qoyub, divarı sökdürmüş ki, mən küçəyə buradan çıxacağam. O biri hamam vannasına şampən şərabi tökdürmüş ki, rəqqaseni şampanda çimirdirəm və sair.

10-15 il öncə belə haqq-hesablar barədə xəbərlər Yaxın Şərq ölkələrindən gəlirdi, oxuyub güldürdük, deyirdik, nə axmaq adamlardır, cipə 120 min dollar verirlər, nömrəsinə (777, 888, 555 və s.) iki milyon.

Sonra gördük ki, bay, şəhərimizdə də bahalı maşınlar da o cür nömrələr var. Öyrəndik ki, o nömrələr bizdə də ucuz deyil və qiymətləri arta-arta gedir. Hətta bahalı nömrələri açıq artırma yolu ilə satmaq üçün hərrac keçirməyi təklif edənlər də var.

Asan yadda qalan və el arasında "zerkalni nömrə" adlandırılan telefon nömrələri (məsələn, 050 ... 50 50, 055 ... 55 55 və s.) bir ara çox dəb idi, hamı istəyirdi ki, o cür nömrələr əldə eləsin. Prestij əlamətiydi. O nömrədən kiməsə zəng vursaydın, hələ "alo" deməmiş xəttin o üzündəki adam öz telefonunun ekranında həmin nömrəni görüb bilirdi ki, zəng edən elə-belə adam deyil, türkün sözü, blatnoy adamdır.

İntəhası, sonralar bu trend bir az zəiflədi. Çünki xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz ölkəyə, daha dəqiqi, "zerkalni nömrə" həvəskarlarına belə bir acı xəbər verdilər ki, məsələn, Almaniya da o nömrələri öz telefonlarına əsasən "quş"lar taxır - asan yadda qalsın, müştərilər əziyyət çəkməsin, ünsiyyət tez qurulsun deyə.

Ondan sonra "zerkalni nömrə" görməmişliyi bir xeyli azaldı. Amma hələ də "bura Azərbaycandır, burda durum başqadır" deyə yadda asan qalan, "blatnoy nömrə" alanlar, axtaranlar var.

O gün beş-altı "Gelandevagen" markalı avtomobil (bu maşının adı ölkəmizdə bədnam olub artıq) Ziya Bünyadov küçəsində toy karvanında görməmişlik ediblər. Biz görmüşük ki, toy karvanındakı avtomobillər ard-arda düzülər, qarbit işiqlərini yandıraraq toyxanaya gedirlər. Bunlar yan-yana gedirmişlər ki, heç kəs onları öte bilməsin, üstəlik, 90-lıq yolda saatda 30 km sürətlə hərəkət edirmişlər və nəticədə mənzil başına tələsən yüzlərlə sürücü siqnalayırırmış.

Gərək heç kim də olmasa, təzə bəy belə görməmişliyi yol verməyeydi. Çünki kütləvi siqnalama ilə yanaşı ağızper-to sürücülər söyüş də söyürlər və bəyin papağı ziyan çəkir.

Görməmişlik pis şeydir.

Fonetik repressiya

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Elə bu əsnada qapının arasından qoca ananın səsi gəlir:

- Qadanız mənə gəlsin, bu qəder "balıx-balıx" deyə-deyə niyə o gözəl sirkəni qoydunuz orada qaldı və ağzını heç açmadınız da?.."

(Mirzə Cəlil, "Sirkə")

Milli Teleradio Şurası telekanalizasiyalarımızda monitorinq aparıb, gəlidiyi nəticələrə görə bunların hamısını bağlamaq lazımdır, çünki səhərdən axşama, bəziləri isə bütün sutka boyu yalan danışılar. (Gecələr çox zaman yalanın təkrarı - haçansa əfirə getmiş verilişlər translyasiya olunduğundan bunları kov saymayaq).

Əlbəttə, bu şit zarafat idi, MTRŞ isə monitorinq zamanı 850 pozuntu aşkara çıxarmışdır, bunlardan 371-i fonetik, 177-i leksik, 200-ü qrammatik və nəhayət, 104-ü üslub səhvləri olmuşdur. Maraqlıdır ki, bunları toplayanda 852 pozuntu ələyir. (Görün mənəm işim-gücüm necə qurtarmışdır...) Deməli, Nuşirəvan müəllim 2 pozuntu da xalqı narahat edən ciddi məsələlərə aid tapıbdır və hələlik bunları açıqlamaq istəmir. Seçkiqabağı açıqlayıb fırtına qoparacaq. Nəlbekidə.

Doğrudan da, telekanalizasiyada normal veriliş olsa, xalqın dərdi-səri işıqlansa, kimin nəyinə lazımdır fonetik pozuntular? Örnək üçün, aparıcı sözü deyəndə vurğunu axırncı saitin yox, qabaqdakı saitin üstünə salacaqsa, lap belə cəhənnəmə salsın. Bundan dünya dağılmaz. Bizə vurğu yox, Vurğun küçəsində evi sökülən və kompensasiyadan narazı zəhmətkeş haqda xəbər lazımdır. O cümlədən, müxbir hadisə yerindən reportaj verərkən dodaqlanan sait yerinə dodaqlanmayan sait işlətsə nə vecimizə? Bizə o dodaqlardan həqiqətin çıxması maraqlıdır.

Telekanalizasiyalarda normal xəbər tapmayan camaat azarını "Youtube" kanalı üzərindən danışan bloqçularda öldürür. Son vaxtlar internet məkanında belə fenomenlər çoxdur, əksəri də xaricdədir, çünki burda oturub danışsalar hökumət onlara Kürdəxanıda "ev" verəcəkdir, birinə hətta kolonda artıq kamera ayırıbdır. Ad çəkmək istəmirəm, həmin bloqçular Azərbaycan dilinin ədəbi normalarını, Nuşirəvan müəllimi narahat edən leksik-fonetik-qrammatik qaydaları heç... mikrofonlarına da almırlar. Ləhcə və şivə ilə danışır, ədəbi dil nədir, heç anlayışları yoxdur, çünki aydın görünür bizim dildə bir dəne də bədii kitab oxumayıblar. Ancaq populyarlıqlarına söz ola bilməz! Millət "yutub"da onları axtarıb baxır, sonra bir-birlərinə danışirlər ki, gördün də, filankəs yenə qan ələyirdi. Bu populyarlığın isə, yuxarıda yazdım, yalnız bir səbəbi var: həqiqəti, doğrunu söyləmək. Doğru elə bir şeydir, istənilən aksentdə gözəl səslənir. Həqiqət musiqi kimi bir şeydir, hansı dildə oxusan qulağa şirin gəlir. Yalan isə iyrenəkdir. Murdardır. Qulaq pərdələrini cırandır. Yalanı nə qədər ənlək-kirşanlasan, pudralasan yenə eybəcərliyi maskanın altından görünəcək.

Sözgəlişi, iqtidarın leksikonunda "müasir işıq dirəkləri" adlı bir söz birləşməsi vardır. Mən bunu vaxtaşırı eşidirdim, ancaq nə olduğunu anlamırdım. "Filan yolda müasir işıq dirəkləri quraşdırıldı", "Beşməkan parkında müasir işıq dirəkləri basdırıldı" və sairə. Qulağımızı yağır ələyiblər, ürəyimizi isə narahat. Axı insan bir zadı eşidib nə olduğunu bilməyəndə nigarən qalır. Nəhayət, təzəlikcə Binəqədi rayonunda bir yolda bunu əyani gördüm. Elektrik xətləri səkiyə sallanmışdı, camaat isə bunun altına pərdə asmaq üçün karnizdən, döşəmə kənarı plintuslardan dirək vurmuşdu. Ki, uşaq-muşaq toka əlini vurub ölməsin. (Əlaqədar təşkilatlar istəsələr ünvanı verə bilərəm). Müasir işıq dirəkləri, sən demə, bu imiş.

Bayaq cümləni qəsdən "ki" ilə başladım. Axı deyilənə görə, bağlayıcı ilə cümlə başlamaq olmaz. Bağlayıcı adam tutmaq üçündür.

Avqustun 7-də Vladimir Putinin hakimiyyətə gəlişinin 18 ili tamam oldu. 1999-cu ilin avqustunda baş naziri təyin olunan Putin həmin ilin 31 dekabrında o zamankı prezident Boris Yeltsinin istefasından sonra 2000-ci ilin 7 mayına qədər prezident səlahiyyətlərini icra etmiş və sonradan Rusiyanın ikinci prezidenti seçilib.

2008-ci ildə üçüncü dəfə prezident olmaq istəməyən Putin formal olsa da, Rusiyada prezident dəyişikliyi etdi. Öz yerini yaxın adamı baş nazir Dmitri Medvedyevə verən Putin özü hökumət başçısı olmuş, 2012-cü ildə isə yenidən Rusiya prezidenti seçilib. Gələn ilki seçkilərdə isə Kreml rəhbərinin yenidən prezidentliyə iddiasını irəli sürüb-sürməyəcəyi məlum deyil. Amma əksəriyyət onun namizəd olacağını və qalib gələcəyini proqnozlaşdırır. Çünki hazırda rus xalqı arasında Putinin reytingi qalibiyyəti üçün yetərlidir.

Son 18 ildəki hakimiyyət dönəmi ilə bağlı Putin haqqında düşüncələr heç də birmənalı deyil. Doğrudur, hakimiyyətə gəlişinin ilk illərində ciddi böhranla üz-üzə qalan Rusiya məhz onun sayəsində dirçəldi və öz əvvəlki gücünü bərpa edə bildi. Lakin 2008-ci ildə Gürcüstanın Cənubi Osetiya və Abxaziya ərazilərinin işğalından sonra Rusiya üçün çətin mərhələ başladı. Buna səbəb də Qərb tərəfindən gələn təzyiqlərin getdikcə artması oldu. Xüsusilə, Ukrayna ərazilərinə təcavüzdən sonra 2014-cü ildən başlayaraq, Qərb tərəfindən Kremlə qarşı sanksiyaların tətbiqi və bu günə qədər də Rusiya üzərindən sanksiyaların götürülməməsi şimal qonşumuzu ağır vəziyyətə salıb. Lakin Putin hakimiyyəti hələ də dünyaya meydan oxumaqda davam edir. Bütün bu nüansları nəzərə alaraq, siyasi şərhçilər onun iqtidarının bundan sonra çox da uzun sürməyəcəyini, Rusiyanın parçalanacağını qeyd edirlər.

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli Yeltsin dövründəki demokratik ənənələrin Putin dövründə tamamilə aradan qaldırıldığını bildirdi: "Putin hakimiyyətə gəlişi ilə demokratiya cüvətləri aradan qaldırıldı. Əgər Yeltsinin dövründə bəzi hakimiyyət səlahiyyətləri mərkəzdən əyalətlərə verilibsə, Putinin dövründə bu səlahiyyətlər əyalətlərdən alındı. Putin yaxşı başa düşürdü ki, demokratiya yolu ilə hakimiyyəti əlində saxlamaq çox çətin olacaq. Çünki yetərincə siyasi rəqibləri peyda olur, onlarla polemikaya girmək zərurəti yaranır. Bu da avtoritar tənəkkürlü insanları üçün məqbul sayılan amil deyil. Nəticədə əvvəlki hakimiyyətdən qalan demokratik ənənələrin üstündən xətt çəkərək, özünün avtoritar ha-

kimiyətini qurmağa başladı. Bundan əlavə, əgər Yeltsinin dövründə əyalətlərdə əmək haqları iki dəfə artıq idisə, Putinin dövründə mərkəzlə əyalətlərin əmək haqları eyniləşdirildi. Putinin dövründə hakimiyyətin mərkəzləşdirilməsi, bir əldə cəmləndirilməsi çox sürətlə getdi. Qısa müddətdə Rusiya az-çox demokratik ənənələri olan ölkədən avtoritar ölkəyə çevrildi. Bu Putinin

edib, onları uğurla idarə etməyi ustalıqla bacarı. Onun hakimiyyət dövründə Rusiya üçün neqativ olan bir sıra məsələlər aradan qaldırıldı. Neftdən ölkəyə gələn külli miqdarda vəsaitin hesabına iqtisadiyyatı dirçəldə bildi. Xüsusilə, hərbi sənayenin və Müdafiə Nazirliyinin gücləndirilməsi üçün lazımlı gələn vəsaiti əsirgəmədi. Nəticədə Rusiya ordusu gücləndi, ölkənin xarici silah ba-

haq və işğal siyasətini bəyənlir. Onlar Putinin Rusiyanı əvvəlki vəziyyətinə qaytaracağına inanır, onun əvəzəndirmə lider olduğunu düşünür. Onların düşüncələrinə görə, Putinin alternativini yoxdur. Düşünməyənlər ki, avtoritar ölkədə siyasi rəqiblərini qəddar üsullarla sıradan çıxaran Putinin məhz bu səbəblərdən rəqibi yoxdur. Heç kim şübhə etmir ki, 2018-ci ilin seçkilərində o

18 il hakimiyyətdə: Putin Rusiyanı hara aparır..

Qabil Hüseynli: "Putin rəqibləri ilə amansız davranmağı yaxşı bacarır"

uğuru idi. O bunun nəticəsində siyasi rəqiblərini müxtəlif illərdə müxtəlif adlar altında sıradan çıxartdı. Onları ya qətlə yetirdi, ya həbsə atdırdı, ya da ölkədən didərgin saldırdı. Putin rəqibləri ilə amansız davranmağı yaxşı bacarır. Onun ilkin 8 illik prezidentliyi dövründə məqsədləri uğurla başa çatdırıldı. O istənilən halda prezidentlik postunu əldən vermək istəmədi. Məhz bu nəticəsində 2008-ci ildə yenidən namizəd olmasa da, hakimiyyəti əlində saxlamağı bacardı. Çünki namizəd olacağı təqdirdə bunun ölkə daxilində və xaricində ciddi tənqidlə qarşılanacağını yaxşı anlayırdı. Buna görə də, onun bir sözünü iki etməyən, əmrlərinə sözsüz tabe olan baş nazir Medvedyevi başa düşürdü ki, demokratiya yolu ilə hakimiyyəti əlində saxlamaq çox çətin olacaq. Çünki yetərincə siyasi rəqibləri peyda olur, onlarla polemikaya girmək zərurəti yaranır. Bu da avtoritar tənəkkürlü insanları üçün məqbul sayılan amil deyil. Nəticədə əvvəlki hakimiyyətdən qalan demokratik ənənələrin üstündən xətt çəkərək, özünün avtoritar ha-

zarındakı mövqeləri xeyli gücləndi. Bu da ölkəyə əlavə gəlirlər gətirirdi. Nəticədə əhalinin də maddi rifah halı Yeltsin dövrünə nisbətə xeyli artdı. Bununla rus xalqının böyük bir kəsimi özünü xoşbəxt hiss etməyə başladı. Amma Putin dövründə korrupsiya və rüşvətخورluq halları, dövlət vəsaitlərinin mənimlənməsi, vəziyyətə səlahiyyətlərdən sui-istifadə halları görünməmiş dərəcədə artdı. Amma bütün bunlara baxmayaraq, rus xalqı Putini sevməkdə idi. Onun reytinginin aşağı düşməsinə "imkan vermirdilər". Putin Yeltsin dövründə bağlanmış bəzi beynəlxalq sazişlərə əməl etmədi. Təkcə nüvə silahlarını qeyd edə bilərik. Nüvə dəyəniyini Putin əlində sil-kələməklə dünya üçün təhlükə mənbəyinə çevrilib. O tez-tez rusların əhval-ruhiyyəsinə xoş gələn ifadələr işlətməklə reytinginin yüksək səviyyədə qalmasını təmin edir. O rusların imperiya tənəkkürlü olduğunu yaxşı bilir. Onun üçün də keçmiş SSRİ-nin tez-tez bərpasından, itirilmiş ərazilərin geri qaytarılmasından söz açır. Rus xalqı isə il-

namizədliyini yenidən verə bilərlər. Özü bunun üçün lazım gələrsə, müxtəlif maneələri edərək qələbəsinə təmin edə bilər. Bu gün Rusiya dünya üçün sabitlik və yeni düzen baxımından ən təhlükəli ölkə hesab olunur. Rusları bu gün Rusiya ilə Amerika, NATO arasındakı münasibətlərin ən kritik həddə çatması belə narahat etmir. Buna Putinin Rusiyanın şöhrətini qaldırmaq istəyi kimi qəbul edirlər. Digər sahələrdə də Rusiya üçün hazırda çox ciddi problemlər var. Kremlin qərbdən gələn təzyiqlərin altından necə çıxacağı da bu dəqiqənin özündə ciddi suallar yaradır. Amma hər şeyə rəğmənlər hesab edirlər ki, Putin nə edirsə düzgün edir, onun etdikləri sonunda Rusiyanı xoşbəxt gələcəyə çıxaraçaq. Ölkədəki mövcud vəziyyət rusları demək olar ki, əksər hüquqlarından məhrum edib. Putinin hazırda ciddi bir rəqibinin olmaması onu deməyə əsas verir ki, Rusiya mövcud durumu ilə yaşamağa hələ bir müddət davam edəcək, problemləri isə durmadan artacaq".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Erməni lobbisinin Bakı-Təl Əviv əlaqələrini pozmaq planı

Son vaxtlar Ermənistan və erməni lobbisi Azərbaycanla İsrailin arasını vurmaq üçün ciddi şəkildə hərəkətə keçib, özünün olan-qalan potensialını səfərbər edib. Əfsus ki, bu yöndə ələ alınan bəzi müstəqil İsrail nəşrləri də var. Onların önündə "Haaretz" qəzeti gəlir yazsaq, yanılmarıq. Bu günlərdə qəzet Azərbaycan əleyhinə növbəti məqalə dərc edib.

Tsinker də ermənilərin "lyubimçik"lərindən biridir. Bu yaxınlarda "Sputnik-Ermənistan"a müsahibəsində o bildirib ki, guya İsrail-Ermənistan ikitərəfli əlaqələri istənilən sferada, o cümlədən hərbi sahədə inkişaf edə bilər. Burdaca qeyd edək ki, Tsinker işğal altındakı Azərbaycan ərazilərində keçirilən "seçkiləri" müşahidə elədiyi üçün Azərbaycan XİN-in "qara siyahısı"na düşüb.

Bu yaxınlarda İsrailin regional əməkdaşlıq nazir Saxi Xaneqbinin Ermənistanla səfəri

Ermənistanla bağlı şok açıqlama

Politoloq: "İrəvan NATO təlimlərinə həm də Kremlin təlimatları əsasında qatılır"

Sentyabrda baş tutacaq BMT Baş Assambleyası çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin bir araya gətirilməsi istiqamətində çalışmaların davam etdiyi bildirilsə də, hələlik bu görüşün baş tutacağını demək üçün ciddi arqument yoxdur.

Qeyd edək ki, bu barədə ATƏT-in Minsk Qrupunun amerikalı həmsədr Riçard Hoqland açıqlama verərək bildirmişdi ki, Qarabağ konfliktinin tərəfləri bir-birinə inam yaratmaq üçün ciddi addımlar atmalıdır və bu istiqamətdə yaxın vaxtlar üçün bəzi addımlar atılacaq. Diplomatin dediklərindən belə aydın olmuşdu ki, həmsədrlər yeni hərbi toqquşmaların qarşısını almağa çalışır, nəinki tənzimləməyə. Ancaq amerikalı həmsədrin hazırkı situasiyada snayperlərin geri çəkilməsi və təmas xəttində izləyici kameraların yerləşdirilməsi barədə təklifləri qıcıqla qarşılanıb. Hesab olunur ki, bu, daha çox Ermənistanın maraqlarına xidmət edən mövqedir.

Politoloq Arzu Nağıyev isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında fərqli fikirdə olduğunu qeyd etdi: "Amerikalı həmsədr belə bəyanat verməklə deməzdim ki, tam şəkildə erməni tərəfinin mövqeyindən çıxış edir. Sadəcə olaraq belə bir addım status-kvonun saxlanması hesablandıqı üçün Azərbaycan tərəfini tam qane edə bilməz. Yeni münəqişənin dinc yolla həllinə üstünlük verilməsi aprel döyüşlərindən sonra guya itirilən qarşılıqlı inamı bərpa edə bilər. Təbii ki, iki ölkənin rəhbərlərinin görüşü müəyyən qədər gərginliyi azalda bilər. Lakin istər bu ilin iyul ayının 11-də iki dövlətin xarici işlər nazirlərinin görüşündə, Soçidə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündən sonra gərginliyin daha da artması ermənilərin danışıqlardan qaçması üçün atdıqları addımlar, təxribatlar siyasəti bir gedişdir".

Danışıqların ölü nöqtədən tərpanması ehtimalına gəldikdə, ekspert hesab edir ki, bu məqamda erməni tərəfin yeni-dən danışıqlara qayıtması vacib məsələdir: "İlk öncə xarici işlər nazirləri görüşməli və kompromis əldə olunarsa, artıq reallaşması üçün dövlət başçıları görüşməlidirlər. Məhz buna görə də sentyabrda Nyu-Yorkda BMT-nin Baş Assambleyasının iclası ərafəsində həm xarici işlər nazirlərinin, həm də ölkə rəhbərlərinin görüşəcəyi ilə bağlı anonslar verilir. Bir sözlə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində, mərhələli şəkildə münəqişənin həlli üçün istənilən danışıq prosesində Azərbaycan tərəfi iştirak edir və etməyə hazırdır".

Son günlərdə Ermənistanın NATO-ya yaxınlaşma cəhdləri də müzakirələrə səbəb olub. Hətta bəzi müşahidəçilər bunu Bakı üçün şans sayır. Bəs, ekspert necə düşünür, İrəvanın Azərbaycandan fərqli olaraq, NATO-nun iki təlimində iştirakı bizə hansısa üstünlük vəd edirmi? Yoxsa elə bu, Rusiyanın oyunudur, İrəvanla razılaşdırılıb və Qarabağ məsələsində də heç bir əhəmiyyət kəsb eləmir?

A.Nağıyevə görə, təbii ki, bu, həm bir siyasəti gedişdir, həm də dolay yolla Ermənistanın Rusiyaya bir mesajıdır: "Bununla Ermənistan öz daxilində yaranmış ictimai-siyasi vəziyyəti nəzərə alaraq bəzi qərbönlü qüvvələrin anti-Rusiya meyillərindən istifadə edir. Yəni Moskva İrəvandan imtina edərsə, Ermənistan istənilən an NATO-ya üz tuta bilər. Məhz buna görə də Ermənistan NATO-nun Gürcüstanda keçirilən hərbi təlimlərinə qatılır. Üstəlik, Ermənistan NATO-nun sözügedən təlimlərinə qatılmaqla təbii ki, Rusiyanın da təlimatları əsasında həm də müəyyən kəşfiyyətli məlumatları da əldə edir. Bununla Ermənistan Qərbe öz xarici siyasətində təkə Rusiya ilə birgə olmadığını nümayiş etdirir. Bir sözlə, Ermənistan hakimiyyəti ölkə daxilində və xaricində ikili standartlara uyğun xətt yürütməyə çalışır".

Politoloq hesab edir ki, bütün bunların Qarabağ məsələsində nəyi isə dəyişəcəyini gözləmək düzgün olmazdı: "Çünki kiminlə birgə olmasına baxmayaraq, əsas problem Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin qarşısının alınması və Azərbaycanın suverenliyinin qorunmasıdır. Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığı isə zənnimcə, birgə deyil, qarşılıqlı inkişaf edə bilər. Yəni hər bir problemin həllində qarşılıqlı maraqlardan çıxış edilməlidir. Bu gün Rusiya ilə əsas inkişaf perspektivimiz hərbi müqavilələrlə bağlıdır. Digər iqtisadi, mədəni və ictimai məsələlərin həlli ilə bağlı elə bir problemimiz yoxdur".

□ Cavid TURAN

Azərbaycan-İsrail dostluğu

düşmən hədəfində - məkrli plan

Silahlanma yarışında ölkəmizlə ayaqlaşı bilməyəcəyini gören işğalçı tərəf Bakının yəhudi dövləti ilə arasını vurmaq üçün hərəkətə keçib; adicə meşə yanğını belə söndürməyə potensialı olmayan və Rusiyadan təyyarə xahiş edən Ermənistanın səyləri fiasko olacaq, çünki...

Məqalədə iddia edilir ki, guya az öncə İsrailin Azərbaycana satdığı pilotsuz uçan təyyarələrlə bağlı İsrail Müdafiə Nazirliyində araşdırma başlayıb. İddiaya görə, Azərbaycan tərəfi həmin aparatlardan ermənilərə qarşı istifadə üçün israili mütəxəssisləri zorla əməkdaşlığa cəlb edib.

Sitat: "Azərbaycanda İsrailin pilotsuz aparatları satan "Aeronautics Defense Systems" şirkətinin nümayəndə heyətinin üzvlərinə erməni mövqələrinə qarşı yeni aparatları sınaqdan çıxarmaq təklif edilib. Nümayəndə heyətin rəhbərinin təzyiqlərinə baxmayaraq, israili operatorlar bundan imtina edib. Lakin sonra onların özləri aparatları erməni mövqələrinə yönəldiblər. Eyni qaynağa görə, İsrail şirkəti ittihamı rədd edir və bildirib ki, bu işi israili mütəxəssislər yox, alıcının - Azərbaycanın təmsilçiləri ediblər. İsrailin Müdafiə Nazirliyi hələ ki insidenti hər hansı şəkildə şərh etməkdən imtina edib. Yalnız bunu bildirik ki, təhqiqat aparılır".

Xatırladaq ki, rəsmi nəşr olmayan "Haaretz" bundan qabaq (30 iyul) Azərbaycanla bağlı başqa bir neqativ yazı yazmışdı. Lakin hər hansı fakta əsaslanmayan həmin məqalədəki iddialar İsrailin Bakıdakı səfirliyi tərəfindən təkzib edildi. Səfirlik eyni zamanda vurğuladı ki, bu kimi məqalələr iki ölkə arasında uğurla davam edən əməkdaşlığa heç bir kölgə sala bilməz.

Bu, doğrudan da belədir. Çünki Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan-İsrail əlaqələri möhkəm təməl, qarşılıqlı etimad üzərində qurulub və strateji xarakter daşıyır. İki ölkə arasında əlaqələr isə yalnız hərbi sferanı, silah ticarətini əhatə eləmir. Yəhudi dövləti Azərbaycana ən müasir silahlar və hərbi texnologiyalar verməklə yanaşı, iki dövlət energetik sferada da ciddi əməkdaşlıq içindədir. İsrail Bakı-Ceyhan xətti ilə Azərbaycan neftinin alıcılarından biridir.

Bundan əlavə, İsrail qazının TANAP xətti ilə Avropa bazarlarına çatdırılması müzakirə mövzularından biridir. Nəhayət, iki siyasi paytaxt arasında siyasi əlaqələr kifayət qədər yüksək səviyyədir ki, bunu da bir daha baş nazir Binyamin Netanyahu-nun ötən ilin sonunda Bakıya etdiyi səfər bir daha təsdiqlədi.

"İsrail kütləvi informasiya vasitələrində son dövrlərdə dərc edilən Azərbaycan əleyhinə yazılar ermənilər və onların havadarları tərəfindən sifariş olunur". Bunu həmin yazılarda şərh edərək Virtualaz.org-a Milli Məclisin deputatı Asim Mollazadə deyib. Onun sözlərinə görə, Ermənistan və İsraildəki ermənipərəst dairələrdə ən müxtəlif sahələrdə inkişaf edən fəal Azərbaycan-İsrail münasibətləri ilə barışa bilmirlər, buna görə də, həmin münasibətlərə xələl gətirmək üçün əllərindən gələni edirlər.

"Bunlar hamısı Azərbaycan əleyhinə dezinformasiya müharibəsinin tərkib hissələridir. Bizim İsrailə münasibətlərimiz strateji xarakter daşıyır və düşünürəm ki, azırajlı nəşrlərdə hansısa yazılar buna xələl gətirə bilər" - A.Mollazadə qeyd edib.

Təbii ki, ikitərəfli əlaqələrin yüksəlmə xətli, dinamik inkişafı - hansı ki, özünü ötən ilin aprelindəki 4 günlük müharibə zamanı erməni işğalçılarına endirilən zərbədə də özünü göstərdi - düşmən tərəfi təlaşlandırmaya bilməz. Həm də o səbəbə ki, Ermənistan istəse və Rusiya icazə versə belə, İrəvan bahalı İsrail hərbi texnikasını almaq gücündə deyil. Demək, silahlanma yarışında onun Azərbaycanla ayaqlaşması istisnadır - hansını ki, artıq yüksək çinli erməni rəsmiləri, hətta prezident Serj Sərkisyan da etiraf ediblər. Qalır Bakı ilə Təl-Əvivin arasını vurmaq.

Təsədüfi deyil ki, məhz aprel məğlubiyyətindən sonra Ermənistan Azərbaycanla yəhudi dövləti arasında sərnişin yaratmaq üçün əlindən gələni etməyə başlayıb. Bu sırada yəhudi əsilli blogger Aleksandr Lapşinin, az sonra israili politoloq və şantajçı Aviğdor Eskinin Dağlıq Qarabağa təşkil edilən qanunsuz səfərlərini qeyd etmək olar.

Knessetin sabiq deputatı, "Ermənistan-İsrail" ictimai forumunun həmsədrli Aleksandr

isə erməniləri deyəsən daha da ruhandır. Hərçənd, cənab Xneqbi İrəvanda Azərbaycan-İsrail əlaqələrinə kölgə sala biləcək heç bir açıqlama vermədi - əksinə, erməni jurnalistlərinin silah ticarəti ilə bağlı verdikləri təxribatçı suallardan məharətlə yayındı.

Bununla belə, erməni lobbisi cəhdlərini davam etdirir. O sırada artıq qeyd edildiyi kimi, bəzi İsrail nəşrlərində təxribatçı materiallar yerləşdirilməklə yanaşı, erməni işğalçı ölkənin artan narahatlığına əsaslar ciddidir. Ermənistanla anlamağa başlayıblar ki, Azərbaycan silahlanma yarışında, İsraille müttəfiqlik məsələsində kifayət qədər uzağa gedə bilib və bu, nəticə etibarilə Dağlıq Qarabağ məsələsində özünü Bakı üçün pozitiv planda göstərəcək.

Bu günlərdə adicə meşə yanğını belə söndürməyə potensialı olmayan və Rusiyadan təyyarə xahiş edən Ermənistanın təlaş anlaşılmalıdır. Lakin bu təlaş aradan qaldırmağın yolu Bakı ilə Təl-Əvivin arasını vurmaq üçün məkrli planlar cızmaqdan yox, məhz Dağlıq Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqə tutmaqdan, Azərbaycana qarşı ərazi iddiasından əl çəkməkdən keçir. O zaman nə Azərbaycanın İsrail silahlarına ehtiyacı qalar, nə də Ermənistanın Azərbaycanla bahalı silahlanma yarışmasına qoşulmasına lüzum.

□ Analitik xidmət

İstanbul axirət kimidir - «Lənkəranski»nin qətlinin bir ili...

Kim öldürtdü Rövşən Cəniyevi? "Ded Xasan"ın tax-tacına oturan "Şakro Molodoy"mu? Rusiya FTX-simi? Türkiyə kəşfiyyatımı?

Avqustun 18-də azərbaycanlı "qanuni oğru" Rövşən Cəniyev ("Rövşən Lənkəranski") öldürülməsinin bir ili tamam olur. Bir il əvvəl baş vermiş bu hadisə mübahiləsiz öten yayın ən tirajlı xəbəri oldu. "Rövşən Lənkəranski"nin öldürülməsi ilə Azərbaycan kriminal aləmində böyük bir səhifə də bağlandı.

"Onu kimi və niyə öldürtdü" sualına bu bir ildə dəqiq cavab da olmadı. "Lənkəranski" müasir Azərbaycan kriminalında adı dillər əzbəri olmuş qəhrəman idi, baxmayaraq ki, bunu ictimai rəy həmin avqust günlərində qıcıqla qarşılayırdı. "Lənkəranski"ni cəlbədicə edən onun təkəyə yaxşı boy-boyxunu deyildi, o, ən müxtəlif yaş dövrlərində olan azərbaycanlılar üçün avtoritet idi. Alim deyildi, heç ali məktəb də oxumamışdı. Amma onun "kəşfləri" haqda çox adam danışdı.

Onu görənlər də çox az idi, şəxsən tanıyanlar da. Kriminal aləmdə olması onu gizlənməyə, yerini, yaşadığı ölkələri tez-tez dəyişməyə, doğma Lənkərana hətta gizli gəlməyə vadar edirdi. Amma onun haqqında danışmağı hamı xoşlayırdı. Niyə? Bu da bir sualdır. Həmin günlər çox dartsıldı, çox fikirlər haçalandı. Biri "kriminal aləm cəlbədicə olduğu üçün ona diqqət var" dedi, biri sadəcə bir bölgəni "Lənkəranski" adı ilə tanıdığı üçün...

"Lənkəranski" adı mediada tirajlı mövzu idi. Onun gah Bakıda gizləndiyi deyilirdi, sonra soracağı Ukraynadan, Dubaydan gəlirdi, sonra İstanbuldan və sair... Sonra haradasa vurur, haradasa vurulurdu. "Mixaylo" kimi neçə dəfə öldürülməsi xəbərləri də yayılmışdı.

Razılaşmaq olar: "Lənkəranski" cənub bölgəsində Məmməd Hüseynovdan ("Lotu Mamed") sonra ən çox tanınan ad idi. "Lotu Mamed"ın sağlığında belə "Lənkəranski" artıq kumir idi.

17 yaşında atasının qatili məhkəmə zalında güllələməsi əhvalatı onun haqda danışanların ilk cümləsi idi. Bəlkə də çoxları onun kriminal aləmdə yalnız bu qisasını bilirdi və bu, ona rəğbət üçün kifayət edirdi. "Lənkəranski"nin bəzi hallarda güllərdən yayına bilməsi, uzun müddət axtarışda olmasına baxmayaraq, ələ keçməsi haqlı suallar da doğururdu.

"Lənkəranski" müasir Azərbaycan kriminalında adı dillər əzbəri olmuş qəhrəman idi, baxmayaraq ki, bunu ictimai rəy həmin avqust günlərində qıcıqla qarşılayırdı

Onu "Putinin adamı" da hesab edirdilər, hətta bir neçə ölkənin kəşfiyyatına bağlamaq cəhdləri də vardı. Bakıda hansısa oliqarxların himayəsi altında olduğu da deyilirdi.

"Lənkəranski" imkanlı və nəsəl-köklü "qanuni oğru" idi,

onun təkəyə Rusiyada və MDB-də deyil, Avropada da əmlakı, nəzarət etdiyi iri obyektlər vardı. "Lənkəranski" tərəfinə dövrün ən tanınmış "qanuni oğru"larını toplaya bilməmişdi. Son illər müttəfiqləri ilə "oğru masasını" Dubaya köçürmüşdü

və burada nisbətən sərbəst fəaliyyət göstərə bilirdi. Onun son aylar Türkiyədə olduğunu isə çox az adam bilirdi...

Avqustun 18-də İstanbulun Beşiktaş bölgəsində qaldığı hoteldən çıxdıqdan sonra onun olduğu avtomobil pusqaya düşdü. Hoteldən çıxan "Range Rover" markalı, Az 90 ND 011 dövlət nömrə nişanlı maşın 10 metr irəlində pusqu quranları silahlı hücumuna məruz qaldı. Çarpaz atəşə tutulan avtomobil dəlik-dəşik edildi. Avtomobilin içərisində olan "Lənkəranski" təcili yardımla xəstəxanaya aparılsa da, artıq gec idi... Onun ölümü də bir əfsanə oldu. Kimi "ölmədi" dedi, kimlər isə hələ də haradasa yaşadığına inanır...

Onun niyə İstanbulda məskunlaşmasının səbəbləri aydın idi. Avropa onu qəbul etməyəcəkdi, çünki adı yenidən "Interpol"un siyahısından çıxarılmışdı. Rusiya sərhədinə buraxmayacaqdı, Ukraynaya isə giriş qadağası vardı. Digər MDB ölkələri isə ərazisinə "qanuni oğru" qəbul etmir. **Bu mənada İstanbul "Lənkəranski" üçün uyğun məkən sayıla bilərdi, amma məşhur "Qurtlar Vadisi" dizisində deyildi kimi, "İstanbul axirət kimidir, gəlşi var, dönüşü yox".**

İstanbulda dünyada yüzlərlə gizli mafiyaların görüş, qərar yeridir. "Lənkəranski"nin bütün bəlalardan qurtulub məhz İstanbulda öldürülməsi onun qətlə bağlı sualları daha da artırdı. Hətta PKK-nın da bu qətdə əli ola biləcəyi iddiası ortaya atıldı. "Lənkəranski"nin düşmənləri çox idi, bunu hamıdan yaxşı özü bilirdi. Killerlər isə onu İstanbulda tələyə sala bildi və "Lənkəranski" əfsanəsi bitdi...

Amma kim öldürtdü "Lənkəranski"ni? "Ded Xasan"ın tax-tacına oturan "Şakro Molodoy"mu? Onunla heç vaxt "ulduzları barışmayan" başqa bir azərbaycanlı "qanuni oğru"mu? Rusiya FTX-simi? Türkiyə kəşfiyyatımı? "Lənkəranski" çox kriminallarını yolunda engəl idi. Çoxları ilə də qan düşməni olmuşdu. Amma heç kim bu qətlə üstlənməyəcəkdi, mən öldürtdüm deməyəcəkdi.

Rusiya mənbələr tez-tez yazırdı ki, guya "Lənkəranski"nin killer dəstəsi olub, sifarişli qətlər həyata keçirib. İstanbulda isə "Lənkəranski"nin heç cangüdəni belə olmamışdı. "Lənkəranski" saxta olduğu deyilən "Əliyev" soyadı ilə İstanbulda özünü düşmənlərindən gizlədə bildiyini düşünəcək qədər sadələşdirilə bilməzdi. Onu İstanbulda bu cür arxayın yaşamasına zəmanət verənlər yəqin ki, olub. "Lənkəranski"nin killərlərinə pusqasına hazırlıqsız yaxalanmasının səbəblərindən biri də bu ola bilərdi. Çünki qətdən sonra Türkiyədə çox məşhur bir kriminal avtoritetin adı hallandı, "Lənkəranski"yə yaxın olduğu deyildi. "Lənkəranski"ni böyük ehtimalla arxayın saldılar, "İstanbulda təhlükə yoxdur" dedilər, düşmənləri də bundan istifadə etdi.

"Lənkəranski" saxta olduğu deyilən "Əliyev" soyadı ilə İstanbulda özünü düşmənlərindən gizlədə bildiyini düşünəcək qədər sadələşdirilə bilməzdi

"Lənkəranski"nin varidatı, ondan sonra kimin bu mirasa sahib olması isə daha maraqsız mövzudur. "Lənkəranski"dən sonra onların heç bir dəyəri yox kimi...

"Lənkəranski" Azərbaycan diasporasının lideri deyildi, amma onun kimi azərbaycanlı kriminal bir diasporadan daha nüfuzlu və güclü idi. Onları bir çox hallarda maddi maraq birləşdirərdi, azərbaycanlılar Rusiyanın ucsuz-bucaqsız çöllərində bəzən bu kriminal avtoritetlərin adları çəkməklə özlərinə iş, qazanc yeri tapa bilirdilər.

1975-ci il təvəllüdü Rövşən Cəniyevin kimliyi barədə çox yazılıb. Onun qətlinin ildönümündə bəzi məqamları qısaca da olsa yenidən xatırladacağıq.

17 yaşında atasının qatili nişanına ölməsi kimi kriminal həyata başlayan Cəniyevə cəmi iki il cəza verilib.

Ona "qanuni oğru" adını dövrünün ən tanınmış "vor zakon"u - "Nardaranlı Mirseymur" verib. Moskva bazarlarına nəzarət uğrunda başlamış amansız mübarizə 2003-cü ildə Mirseymurun həyatına son qoyur. "Peşərə" barına gələn iki killer Mirseymura "Steçkin" tipli tapança-avtomatdan 12 güllə vurur. Azərbaycanlı "qanuni oğru" xəstəxanaya çatdırılmamış həyatla vidalaşır.

2006-cı ildə aprelin 7-də Moskvada məşhur "qanuni oğru", "Sabirabadlı Hikmət" kimi tanınan Hikmət Müxtarov qətlə yetirilir. 2007-ci ildə "Ağbaş" ləqəbli Çingiz Axundov da Rusiya paytaxtında öldürülür. Bu illərdə Rusiya bazarlarında azərbaycanlıların biznesinə nəzarət Cəniyevə keçir. İddialar var ki, uzun müddətdir ki, Azərbaycanda cəza çəkən Nadir Səlifovla ("Lotu Quli") münasibətləri bazarlara nəzarət uğrunda savaş səbəbindən pisləşib.

□ ORXAN

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Dağlıq Qarabağda müharibə mövzusu öz aktuallığını saxlayır. ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin, xüsusən də amerikalı vasitəçi-diplomat Riçard Hoqlandın son nikbin açıqlamalarına rəğmən, konflikt zonasında böyük hərbi toqquşma riski qalır. Bu da ilk növbədə işğalçı Ermənistanın öz havadarlarına güvənərək, özünü hələ də cəzasız və arxayın hiss etməsi ilə birbaşa bağlıdır.

Xatırladaq ki, ABŞ-dan olan həmsədr "Amerikanın səsi" radiosuna açıqlamasında Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin bu ilin sentyabrında BMT Baş Məclisi çərçivəsində bir araya gəlməsinin mümkünlüyündən danışaraq, həmin görüşdə sülh danışıqlarının irəli aparılma bələyəinə işarə vurub. Ancaq buna necə nail olmağın yolunu o göstərməyib. Əksinə, R.Hoqland faktiki olaraq, işğalçı Ermənistanın mövqeyinə yaxın mövqe sərgiləyərək bildirib ki, öncə etimad mexanizmi yaradılmalı, yəni snayperləri ön xətdən çəkib atəşkəsə nəzarət üçün təmas xəttinin hər iki tərəfində müşahidə cihazları yerləşdirmək lazımdır.

Bu da ehl işğal rejimini cəzasız şəkildə uzatmağa çalışsan düşmən tərəfin maraqları

na tam cavab verir. Çünki o halda indiki təmas xətti üstəlik, legitim cəbhə xəttinə çevrilmiş olardı - yeni Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiası yeni bir arqument qazanardı. Odur ki, rəsmi Bakı çoxdan belə bir təklifi haqlı olaraq rədd edib və birmənalı şəkildə bildirib ki, müşahidə cihazları barədə yalnız İrəvan Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqə tutub işğal altındakı əraziləri boşaltmağa başlayanda danışımaq olar.

"Amerikalı həmsədrin Dağlıq Qarabağla bağlı fikirlərindən hiss olunur ki, danışıqlar prosesində konkret irəliləyiş yoxdur". Bu sözləri Hoqlandın Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin növbəti görüşünə toxunması ilə bağlı danışıqçı politoloq Elxan

"Minsk Qrupu Qarabağ problemini həll etmək üçün yaradılmayıb" - erməni separatçısı

"Fövqəldövlətlər öz maraqlarını qorumaq üçün daima Dağlıq Qarabağda gərginliyin qalmasına çalışır". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə qanunsuz "Qarabağ" komitəsinin keçmiş üzvü Aşot Manuçaryan bildirib.

Sentyabrda Azərbaycan və Ermənistan XİN başçıları arasında gözlənilən görüşünə toxunan Manuçaryan deyib: "Biz yaxşı başa düşürük ki, hər bir tərəf öz maraqlarını irəli aparmaq istəyir. Bizə kömək etmək istəyənlərin hamısının öz maraqları var. Minsk Qrupu bu dövlətlərin liderlərinin maraqlarını qorumaq üçün yaradılıb və əsla region xalqlarının probleminin həllinə yönəlməyib".

Prezidentlərin növbəti görüşü baş tutmaya bilər

ABŞ-Rusiya konfrontasiyası Qarabağ konfliktinin də dinc yolla həllini qəlizə salacaq; **Rusiya nəşri:** "Moskvanın problemin həllində maraqlı olmadığı barədə qənaətlər çoxalıb..."

Şahinoğlu deyib (axar.az).

Siyasi təhlilçinin fikrincə, hələlik ortada real heç nə yoxdur: "Amerikalı həmsədrin Dağlıq Qarabağla bağlı fikirlərindən hiss olunur ki, danışıqlar prosesində konkret irəliləyiş yoxdur. O, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların boşaldılmasının vacibliyi ilə bağlı açıq fikirlər səsləndirməyib. Buna görə də hesab edirəm ki, münaqişənin həllini və yaxın müddətdə prezidentlərin növbəti görüşünü proqnozlaşdırmaq çətinidir. Çünki Azərbaycan dövlət başçısının yanaşması bundan ibarətdir ki, imitasiya xatirinə görüşlərə ehtiyac yoxdur".

Politoloq Rusiya-ABŞ münasibətlərinin hazırkı durumu fonunda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə də toxunub: "İki ölkə arasında münasibətlər yaxşı olanda da bu, münaqişənin həllinə müsbət təsir etmədi, iki həmsədr ölkə məsləhətçisi Qarabağ məsələsinin həllini sürətləndirmədi. İndi isə Rusiya-ABŞ münasibətləri daha da korlanıb. Bu baxımdan bu iki dövlətin bir yerdə hansısa münaqişəni həll edəcəyini gözləmək mümkün deyil. Çünki Ukrayna, Suriya və bir çox digər məsələlərlə bağlı fikir ayrılıqları var. Üstəlik, ABŞ-ın Qarabağ məsələsinə dair hansısa təklifləri olsa belə, Rusiya bunun reallaşmasına imkan erməyəcək".

Bu arada Rusiyanın SNQ Sevodnya saytında Qarabağ-

da müharibə riski ilə bağlı analitik məqalə dərc edilib. Musavat.com-un verdiyi məlumata görə, məqalədə deyilir: "Rusiyanın fəal şəkildə iştirak etdiyi Minsk Qrupu azərbaycanlı siyasətçilər tərəfindən tez-tez tənqidə məruz qalır. Onlar hesab edir ki, 20 ildən çox müddətdə bu qurum Qarabağ ətrafındakı situasiyanın nizama salınmasında heç bir sanballı, praktik bir iş görə bilməyib. 2017-ci ilin ortalarından etibarən isə bu tənqidlərə getdikcə daha çox regiondan uzaq olan ölkələr qoşulmaqdadır. Artıq hərbi toqquşmalarla bağlı proqnozlar, ABŞ prezidenti Donald Trampın vəziyyətə müdaxilə etməsi zərurəti, hətta Moskvanın Bakıya təzyiqlərinin səbəblərini araşdırmaq zərurəti barədə bəyanatlar səslənməkdədir".

Məqalədə daha sonra deyilir: "Xatırladaq ki, fransalı senator, Fransa Senatının Xarici İşlər komitəsinin sədr müavini Natali Qule hesab edir ki, ABŞ Azərbaycanı qonşu dövlətin təcavüzündən qoruyur. İranın Ali dini lideri, ayətullah Əli Xomeneinin Əyrdəbil üzrə nümayəndəsi Seyid Həsən Amuli isə məsələdə bir az da uzağa gedərək bəyan edib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Rusiyaya sərf edir, çünki onun fikrincə, Moskva daim regionda qalmaq üçün konfliktin "tüstülənməsində" maraqlıdır".

"SNQ Sevodnya" ardınca yazır: "Bu qəbildən fikirlərini

məntiqi davamı ABŞ-ın "The Hill" nəşrinə dərc edilmiş Vaşinqtondakı Xarici Siyasət Şurasının baş elmi işçisi, Ordu Kollecinin professoru Stefan Blenkin məqalesidir. O, vəziyyəti Amerika maraqları nöqtəyi-nəzərindən şərh edib. Belə ki, müəllif hesab edir ki, münaqişə tərəfləri silahlanmaqda davam edir - hansı silahları ki, Rusiya onlara verir. Blenk eyni zamanda hərbi toqquşma riskinin mövcud olduğunu bildirir və xüsusi olaraq bunu vurğulayır ki, Kreml Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşulması üçün Bakıya təzyiq edir. Amerikalı əməkdaş bundan əlavə, hesab edir ki, Qarabağda hərbi toqquşmanın qarşısının alınması ABŞ üçün olduqca vacibdir. Onun fikrincə, Birləşmiş Ştatlar münaqişənin həllində aktiv vasitəçi olmalıdır. Qeyd edir ki, Azərbaycandan Avropa Birliyi ölkələrinə stabil karbohidrogen axınıni dəstəkləmək də Vaşinqtonun marağındadır. Blenkə görə, uğurlu demokratikləşmə üçün Cənubi Qafqaz dövlətlərinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ABŞ üçün vacibdir. "Azərbaycanla yanaşı, bu Gürcüstana da aiddir" - amerikalı analitik deyib".

Azərbaycanın təhlükəsizliyinin təmin edilməsində, xüsusən də şimaldan gələn təhdidlərə uğurlu dirənş göstərilməsində sözsüz ki, Türkiyə amili də mühüm önəm daşıyır. Sevindiricidir ki, son illər iki

qardaş ölkə arasında bütün sferalarda, o cümlədən hərbi əməkdaşlıq və hərbi müttəfiqlik sahəsində inteqrasiya güclənib. Hərbi əməkdaşlıq xüsusən də Naxçıvanın müdafiəsi məsələsində özünü göstərməkdədir.

Azərbaycan ordusu qardaş ölkə ilə həm də vaxtaşırı ortaq hərbi təlimlər keçirir, öz döyüş təcrübəsini artırır. Bundan başqa, Türkiyədən modern silahlar alırıq. Naxçıvan-da yerləşdirilmiş və İrəvanı asanca hədəf almaq imkanında olan "Qasırğa" raket kompleksi bu qəbildəndir.

Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan-Türkiyə hərbi müttəfiqliyi işğalçı ölkəni ən çox narahat edən amillərdəndir. Ermənilər bu müttəfiqliyə hətta həsəd aparmağa başlayıblar.

"Türkiyə Ermənistanla silah sətirmə və onu silahlandırır, Rusiya isə Azərbaycana satır". Bu sözləri Türkiyənin Azərbaycanı silahlandırması mövzusunda şərh edərkən "Azadlıq" radiosunun erməni xidmətinə Ermənistan Xarici İşlər nazirinin müavini Şavarş Köçəryan deyib (virtualaz.org).

"Türkiyə hələ çoxdan bəyan edib ki, onlar bir millət, iki dövlətdir. Bu mənada hər hansı dövlətin Ermənistanla belə yaxın olacağını gözləmək şişirtmə olardı" deyən Şavarş Köçəryan etiraf edib ki, Azərbaycanın Türkiyəsi olduğu kimi, Ermənistanın bu cür müttəfiqi yoxdur.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Dubay Əmirliyində bank sektorunda çalışan Qırğızistan vətəndaşı Merim Beishekeyeva Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovun onun azyaşlı övladını oğurlamaqda ittiham etməsinə sonuncu münasibət bildirib. D.Bağirovun redaksiyamızın elektron ünvanına göndərdiyi mövqə-müraciətində deyilir:

"Musavat.com saytında Abdulla Əfəndizadənin 9 avqust və 12 avqust 2017-ci il tarixlərində "Dubay Prokurorluğu Azərbaycana uzanan uşaq oğurluğu ilə bağlı cinayət işi açdı" və "Uşaq oğurluğu ilə bağlı gizli məhkəmə təxirə salındı" başlığı altında fikirləri yer alıb. Həmin yazıda yenidən absurd, yalan və qərəzli məlumatlar qeyd edilib. Özü hüquq müdafiəçisi adlandırılan A.Əfəndizadə tərəfindən mütəmadi olaraq haqqında qəzetinizdə verilən məlumatlar əsassızdır. Bir daha bildirim ki, hazırda övladımınla bağlı iş məhkəmə qaydasında prosedür qaydalarına uyğun olaraq həll edilir. Lakin hər dəfə uşaq ilə bağlı məsələnin məhkəmədə müzakirə ediləcək günün öncəsi Əfəndizadə yenidən özünə uyğun hazırladığı planı işə salır. Bax, belə yalan məlumatları mediaya ötürməklə ictimaiyyətin diqqətini cəlb et-

mək, mənə qarşı qınaq yaratmaq, habelə məhkəməyə təsir, təzyiq vasitəsi kimi bir alət olaraq istifadə etməklə öz marağına nail olmağa çalışır. Bir daha qeyd edirəm ki, özünü "hüquq müdafiəçisi" adlandıran, bu proseslərin birbaşa iştirakçısı olan şəxsin məhkəmə qərarına şübhə ilə yanaşması, bunları qəbul etməməsi, mediada açıq şəkildə yayma, prosesə hansısa vasitə ilə təsir etməyə çalışması özü-özlüyündə bir cinayət əməlidir. A.Əfəndizadə özü də çox gözəl bilir ki, hazırda tərəflər arasında olan məhkəmə prosesi açıq və şəffaf şəkildə aparılır, lakin o bununla barışmaq istəyini nədənsə unudur.

Yeni yazıda A.Əfəndizadə qeyd edir ki, onu pulla ələ almaq istəyimiz olub. "Hüquq müdafiəçisi"nin əslində mənə təsir göstərərək pul almaq niyyəti özü-özlüyündə həmişə büruzə verib. Digər tərəfdən yazıda qeyd olu-

Dubayda uşaq oğurluğunda ittiham olunan azərbaycanlı danışıdı

Davud Bağirov: "...hətta məhkəmə hakimlərinin də adlarını hallandırmaqla onlara təsir etməyə, öz qanununu tətbiq etməyə çalışır"

nan əsassız bir məlumat odur ki, guya Zarina Jakşenbayeva adlı şəxs öz övladını "oğurlamaq"da mənə kömək edib. Bu tamamilə yalan məlumatdır. A.Əfəndizadə belə yalan məlumatları qeyd edir, ancaq unudur ki, hazırda mənə Zarina Jakşenbayevanın yazılı ifadəsi var və mən həmin yazıları məhkəməyə təqdim edəcəyəm. Burada keçmiş həyat yoldaşımın Zarina "Whatsapp" vasitəsilə mesaj yazaraq qızımın mənə gizlədilməsi, müəyyən planların qurulması məsələləri yer alıb. Digər tərəfdən yazıda yalan məlumat olaraq göstərilir ki, keçmiş həyat yoldaşım Merim Beishekeyeva bank sektorunda çalışıb və xüsusi sifarişlə onun müəyyən müddətdə tutulmasına nail olunub. Qeyd edirəm ki, o heç vaxt bank sektorunda işləməyib, restoran və digər xidmət sahələrində (Dubayda "Paris Gallery" və "City Bistro Restaurant" da) qulluqçu

kimi çalışıb, mənimlə ailə həyatı qurduqdan sonra isə mənim vizamda olub. Bununla bağlı ayrıca olaraq mənə yazılı məlumat mövcuddur. Həmçinin, onun həmin müddətdə saxlanılması ilə bağlı Dubay Baş Polis Rəhbərliyi apardığı araşdırma nəticəsində qərar verib, tərəflərin polisə verdiyi izahatlarda bu məsələ öz təfərrüatı ilə göstərilib. Həmin sorğuda Merim Beishekeyeva da iştirak edib, öz ifadəsini polisə verib. Bütün bu məlumatları da lazım olduğu təqdirdə məhkəməyə təqdim edəcəyəm. Bundan başqa, A.Əfəndizadə müxtəlif KİV-lərə ötürdüyü məlumatlarda məhkəmə prosesinə nəinki şübhə ilə yanaşır, hətta məhkəmə hakimlərinin də adlarını hallandırmaqla onlara təsir etməyə, öz qanununu tətbiq etməyə çalışır. Düşünürəm ki, bu barədə də müvafiq tədbir görülməlidir və bunu A.Əfəndizadə bir "hüquqşünas" olaraq dərk etməlidir".

Qeyd edək ki, M.Beishekeyeva Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovla 2011-ci ildə ailə həyatı qurub. Birgə nikahdan 2 noyabr 2012-ci il təvəllüdü qızları Ceyla Bağirova anadan olub. ABŞ-ın Nyu York Şəriət Məhkəməsinə "nikahın pozulması, azyaşlı Ceyla Davud qızı Bağirovanın anasının himayəsində qalması, alimətin tutulmasına" haqda iddia təqdim edib. Məhkəmənin gedişatı zamanı D.Bağirov polisə yalan, böhtan xarakterli məlumatlar verib. Həyat yoldaşının pozğun həyat tərzini yaşadığını, narkotiklərdən istifadə etdiyini, spirtli içki aludəçisi, fahişəliklə məşğul olduğunu bildirib. D.Bağirovun polisə verdiyi məlumatla əlaqədar M.Beishekeyeva saxlanıb, 8-9 saat ərzində onu

dindiriblər. Onun narkotik asılılığı, spirtli içki aludəçisi, zöhrəvi xəstəliklərinin olub-olmamasını aydınlaşdırmaq üçün ekspertizalar təyin edilib. Ekspertizaların nəticəsi M. Beishekeyeva haqda şikayətdə göstərilən iddiaların əsassızlığını ortaya qoyub.

M.Beishekeyeva ali təhsildir, 3 xarici dili yüksək səviyyədə bilir, əvvəllər bank sisteminə məsul vəzifələrdə çalışan gənc xanımdır. M.Beishekeyeva dindirmələrlə əlaqədar saxlanıldığı müddətdə D.Bağirov onun yaşadığı mənzilə girib, oradan sənədləri, azyaşlı qızı Ceyla Bağirovanı aparıb. Uşaq 3 oktyabr 2015-ci ildə Dubaydan Türkiyəyə aparılıb, oradan isə Bakıya gətirib. Dubay Prokurorluğu uşağın anasının icazəsi olmadan ölkədən çıxarılmasını uşaq oğurluğu kimi qiymətləndirib və müvafiq maddə ilə cinayət işi başlanıb.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Təhsil haqqını ödəyə bilməyənlər üçün ianə saytı yaradıla bilər

Təhsil eksperti: "Müstəqil təhsil fondlarının təsis edilməsinə ehtiyac var"

Ali məktəblərin ödənişli ixtisaslarına düşən tələbələr bir qismi öz vəsaitini universitetdə təsdiqləməyib. Səbəb isə təhsil haqqının bütöv şəkildə istənilməsidir. Buna isə valideynlərin imkanı yetmir. Eyni zamanda ekspertlər bildirir ki, cari tədris ilində ödənişli əsaslarla təhsil alanlar üçün təhsil haqqı sosial-iqtisadi vəziyyətə uyğun müəyyənləşdirilmədi. Təhsil haqlarının birinci kursa daxil olarkən bütöv halda və məhz tədris ilinin əvvəlində istənilməsi bir qrup insanlar tərəfindən müsbət qarşılanmayıb və bu sosial şəbəkələrdə müzakirəyə çıxarılib. Bununla bağlı müxtəlif maraqlı təkliflər verənlər də olub. Fransada yaşayan azərbaycanlı bloqçu Elnur Məcidli öz facebook səhifəsində təhsil məsələlərinin maliyyələşdirilməsinə dəstək olmaq üçün ianə saytı (föndü) yaradılmasını təklif edib: "Bu il Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçirdiyi tələbə qəbulu imtahanlarında yüksək bal yığaraq ölkənin ən prestijli universitetlərini qazanaraq tələbə adını daşıyaqqlardan tutmuş, dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ən nəhəng universitetlərinə qəbul olunmuş yüzlərlə əzmkar gənclərimiz var. Lakin onların bu imtahanlara hazırlıq prosesindəki imkanları heç də bərabər səviyyədə olmayıb. Ona görə də minimal imkanlarla böyük nəticə göstərənlərin dəstəklənməsinin gərəkliyinin vacibliyinə inanıram. İstər ölkə daxilində, istər ölkə xaricində yüksək nəticə göstərən və maddi imkanı zəif, yaxud yetərsiz olan tələbələr üçün ianə saytı açıla bilər. Saytın sadə formatda olması, ianə müraciəti təsdiqlənmiş tələbənin qısa bioqrafiyası, bank hesab nömrəsi və s. öz əksini tapa bilər. Motivasiya məktubunun da olması vacibdir".

O, saytın fəaliyyəti və təşkilatın iş mexanizmi ilə bağlı bunları qeyd edir: "İanə üçün müraciət edənlərin seçilmə

prosesini 5-7 nəfərdən ibarət tanınmış ictimai fiqurlardan olan komissiya həyata keçirə bilər. Müraciət edən hər bir

gənc xüsusi və ictimaiyyət üçün açıq müsahibəyə dəvət oluna bilər və qərar verildikən şəffaf qorunması beləliklə təmin olunur. Neçə tələbəyə və hansı miqdarda ianə verilməsi məsələsi isə sayta üzv olacaq fərdi və kooperativ donörlerden, həmçinin komissiyanın qərarından asılı ola bilər. Məsələn, saytdan qeydiyyatdan keçən hər bir donör 5-100 manat arası aylıq ianə ödəməklə bağlı öhdə-

lik götürür. Kooperativ donör- lərdə isə bu məbləğ aylıq 1000-2000 manata qədər qaldırmaq mümkündür. Sayt ianələrin təqəüd formasında tələbələrə çatdırılmasına nəzarət edəcək, bunun üçün "PayPal" və digər elektron ödəmə sistemlərindən istifadə etmək mümkündür. Beləliklə müraciəti təsdiqlənmiş hər tələbə, komissiyasının qərar verdiyi aylıq müəyyən məbləğdə təqəüd almaq im-

kanına sahib olacaq. Daha sonra ən az ildə 1 dəfə bu tələbələrə donörələri görüşünü təşkil etmək də yerinə düşərdi. Bunu dərnək şəkildə, assosiativ fəaliyyət çərçivəsində də etmək olar ki, hər şey rəsmi və hüquqi olsun. Bu təşkilatın fəaliyyətində könüllülük əsas olsun, heç bir komissiya üzvü maaş almamalı, əksinə donör olmalıdır. Həmçinin təşkilatın bütün tədbirləri də bu könüllülük üzərində qurulmalıdır. Bu qurumdan yeganə faydalana- caq şəxslər isə ancaq imkan- sız tələbələr olmalıdır. Bu təklifi həyata keçirmək im- kansız deyil, çox yox, 5-10 nəfər yardım alsın, əminəm ki, bu proyekt baş tutacaq. Mən əminəm ki, xeyli həmvətəni- miz bu prosesdə iştirak etmə- gücünə və həvəsinə sahibdi".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov müstəqil təhsil fondlarının yaradılmasına ehtiyac olduğunu dedi: "Təəs- süflər olsun ki, ildən-ildə Azər-

baycan ali təhsil müəssisələrinin bütün pillələri üzrə təhsil haqları ciddi şəkildə artırılır. Lakin bunun müqabilində verilən təhsilin keyfiyyətində heç bir artım müşahidə olunmur. İlk növbədə qeyd edim ki, 2013-cü ildə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası müxtəlif mənbələrdən istifadə olunmaqla təhsili maliyyələşdir- mə mexanizminin təkmilləş- dirilməsini, təhsil müəssisə- lərinin adambaşına maliyyə- ləşdirilməsinə keçidi, ödəniş- li təhsil xidmətlərinin göstəril- məsinin dəstəklənməsini, Təhsilin İnkişafı Fondunun yaradılmasını nəzərdə tutur. Dünyada ali təhsil müəssisə- ləri tələbələrə hər semestr üzrə təhsil haqqını alır. Bizdə isə öncədən bir ilin bütün təhsil haqqı tələb olunur. Bu, doğru yanaşma deyil. Məhz buna görə minlərlə şəxs ali təhsil almaqdan məhrum olur. Bütün bunlara görə müstəqil təhsil fondlarının yaradılmasına ciddi ehtiyac var. Türkiyədə bu tipli kifayət qə- dər təşkilatlar fəaliyyət gös- tərər və onlar təhsil haqqını ödəyə bilməyən tələbələrə yardımlar edirlər. Bu gün ali təhsil müəssisələrinin müəy- yən etdiyi təhsil haqları real- lığı əks etdirmir. Onların qey- ri-peşəkar olaraq müəyyən etdikləri yüksək səviyyəli təhsil haqqı burada insanların oxumasına maneə yaradır və onlar da daha ucuz qiymətə xarici ölkələrdə təhsillərini davam etdirməyə gedirlər".

□ **Günəl MANAFI**

Azərbaycan, Moskva yönü Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) üzv deyil. Bəli. Bunu hamı bilir, necə deyərlər, uşağdan böyüyə qədər. Kənardan baxsan, deyərsən, rəsmi Bakı qərarını dəyişənə oxşamır. O, torpaqlarımızı qəsb etmiş Ermənistan ilə heç təşkilatda, o cümlədən KTMT çərçivəsində əməkdaşlığa qəti etiraz edir.

Üzdə, hə, bu, belədi. Ancaq son zamanların acı siyasi mənzərəsi, bölgədə yaşanan yeni geosiyasi durum, rəsmi Bakını bu sahədə öz qərarını redaktə etməyə sövq edir.

Rusiya Baş Ordu Qərargahını tam məxfi gizli hərbi xəritəsi var. Bu xəritə üzərində bir çox ölkələrin, o cümlədən Azərbaycanın bütün hərbi-siyasi gücü bitdə-bitdə, son əsgərinə qədər dəqiq göstərilir. Xəritədə ordu muzun dəqiq sayı, hərbi imkanları, rezervləri, müdafiə xətləri, səfərbərlik imkanları, qoşun növləri, habelə digər məsələlər bütün çıpaqlığı ilə sanki ovuc içindədir.

Sergey Şoyqu, bir gün əlində çubuq bu xəritə üzərində qəddini çox ayıb düzəldir. Axır qərara gəlir, bu dünyada təkəcə ədalətə çarə yoxdu. Azərbaycan ilə Rusiya hərbi sahədəki ziddiyyətlərini həll edə bilərlər. Mütəqvacib deyil ki, Azərbaycan məhz gəlib KTMT-nin üzvü olsun. Bu, tezdi hələ. Hələlik Azərbaycan ilə hərbi əməkdaşlığı bir başqa sınaq meydançasında - tutaq ki, hər il Rusiya hərbi poliqonlarında keçirilən "Tank biatlonu"nda təcürbədən keçirsək pis olmaz.

Sergey Şoyqu çox arzulayıb ki, Azərbaycan müdafiə naziri hərbi təlimlər zamanı onunla yan-yanaya dayansın. Əlindəki binokldan biatlonu seyr edib, təlim meydançasında Azərbaycan bayrağını güdüb aşkarlasın.

Məsələnin bu cür assimetrik həlli deyəsən hamını, xüsusən "Tank biatlonu" yarışını öz doğmaca balası ilə Şoyqunu sevindirir. Necə də sevinməsin? Əvvəllər Bakı, KTMT barədə öz mövqeyini, misal üçün, bax, bu cür ifadə edir; Moskva hərbi əməkdaşlığı üçün iynə ucu qədər ümid belə vermirdi: "Rəsmi Moskva son zamanlar Ukrayna, Azərbaycan, Moldova, Gürcüstanın da bu blokda təmsil olunmasına çalışır. Lakin adı çəkilən hər bir ölkənin bloka qoşulmasının öz səbəbi mövcuddur. Azərbaycan Respublikasını KTMT-yə qoşmaq istiqamətində göstərilən sonuncu cəhd 2004-cü ilin payızında - MDB dövlət başçılarının Astanada keçirilən sammitində baş vermişdir. Lakin rəsmi Bakı Ermənistanla Azərbaycan arasında Dağlıq Qarabağ münafiqəsi həll edilməyənə və ölkənin pozulmuş ərazi bütövlüyü bərpa olunmayana qədər özünün regional təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı mövqeyində hər hansı dəyişiklik etməyə, hansısa hərbi bloka qoşulmağa heç bir əsas olmadığını bəyan edərək, KTMT-yə qoşulmaqdan imtina etmişdir" (Dövrü mətbuatdan).

Ancaq bayaq yuxarıda dediyim kimi, canlı həyat, donmuş aysberq parçası deyil. Xüsusən, Rusiya ilə Azərbaycan arasındakı hərbi təhlükəsizlik mövzusu. Zaman indi özü bu sahədəki çopur daşları yonub hamarlayır. Hərbi əməkdaşlığımıza daha

Zakir Həsənov Azərbaycan tankları ilə Rusiya çöllərini necə fəth etdi...

Sergey Şoyqu təşkil etdiyi "Tank biatlonu" yarışmasında müdafiə nazirimizi niyə yanında görmək istəyib?

münasib sahələri bir-bir diqqətimizə çatdırır. 2012-ci ildə Sergey Şoyqu Rusiya müdafiə naziri vəzifəsinə gətirildikdən sonra aramızdakı buzlu aysberqlərin sayı xeyli azalıb.

Misal üçün, biz bu ildən etibarən Sergey Şoyqunun şəxsi səyi ilə yaradılmış beynəlxalq "Tank biatlonu" yarışmalarında iştirakçı tərəfik.

DOSYE: Tank biatlonu. Beynəlxalq tank yarışmalarını

Yarışın tərkib hissələri bunlar olub: 1.Uzun, qısa məsafələrə yürüş. 2.Quru və su maneələrinin, mina sahələrinin dəf olunması. 3. 900-2200 metr aralı məsafədə yerləşən hərbi hədəflərin vurulması və s.

2015-ci il yarışmalarında iştirakçıların siyahısı eyni qalır. Birinci yer düşür rusların payına. İkinci pilləyə Çin tank heyətləri qalxır. Üçüncü yeri Serbiya tankçıları qamarlayırlar.

2016-cı ildə yarışın statusu,

rüşdə 16, 17, 22-ci yerləri qazanıb ermənilərdən xeyli irəli sıçrayıq. 30-32-ci yerləri qazanan ermənilər qalırırlarsəkslərinə yeyə-yeyə.

Komanda yürüşündə Azərbaycan 6-cı pilləyə qalxıb, 11-ci yerdə ilişib qalmış erməniləri əsəbləşdirib lap cin atına mindirir.

Yarımfinalda biz 5-ci yerə sıçrayırıq. Ermənilər isə 10-cu yerə enirlər. Zaman hesabı ilə biz erməniləri 1 dəqiqədən çox uduuruq.

Yarış zamanı Küveyt tank heyəti özünü lap biabır edib. İş o yerə gəlib çatıb ki, küveytləri məcbur qalıb yarışdan kənarlaşdırıblar.

Rusiya hərbi-siyasi mətbuatı Azərbaycan müdafiə naziri Zakir Həsənovun yarışlardakı iştirakını xüsusi olaraq qeyd edib. Nazirimizin tankçı olduğunu, hərbi döyüş maşınlarından peşəkarcasına istifadə etdiyini xüsusi işarə ilə vurğulayıb. "Qırmızı ulduz" qəzetinin hərbi müxbiri nazirimizlə söhbətini belə təsvir edib:

"Azərbaycan müdafiə naziri Zakir Həsənov qəzetimizə verdiyi müsahibə "Tank biatlonu" beynəlxalq yarışmasını yüksək qiymətləndirib. Qeyd edib: Oxşar müsbət nəticələr Azərbaycanda keçirilən "Dəniz kuboku" müsabiqəsində də təkrarlanıb deyə gələcəyə nikbin baxıram.

"Tank biatlonu" zamanı bizimkilər 24 hədəfdən 20-sini vurub. Həm də yaxşı sürət göstəriciləri nümayiş etdiriblər. Özüm tankçıyam. Bilirəm bu cür müsbət göstəricilər hansı qan-tər nəticəsində əldə edilir. Düzdü, yarış bizim bəzi nöqsanlarımızı da üzə çıxarıb. İndi çalışmalıyıq ki, bu nöqsanları aradan qaldıraaq.

Rusiya-Azərbaycan arasındakı hərbi əməkdaşlığı yüksək dəyərləndirən nazir deyib ki, indi Rusiya hərbi məktəblərində çox sayda Azərbaycan zabiti və kursantı təhsil alır: "Əməkdaşlığımızın digər sahəsi birgə hərbi təlimlər və hərbi hazırlıqdır".

Sonra nazir yarış qaliblərinə qiymətli hədiyyələr başışlayıb".

XÜSUSİ QEYD: İştirakçılar arasında qadınlar da az deyildi. Yarışa qatılmış ən gözəl, peşəkar qadın zabitləri Rusiya müdafiə nazirinin müavini Tatyana Şevsova mükafatlandırılıb. Birinci, ikinci, üçüncü yerləri burda öz aralarında çiyini poqonlu İsrail, Rusiya, Nikaraqua gözəlləri bölüşüb.

Gələn il bu qızların siyahısında biz öz hərbiçi qadınlarımızı da görmək istərdik.

□ **Həmid HƏRİSÇİ**

nəzərdə tutur. Müsabiqə iştirakçıları yarış zamanı öz tanklarının atəş imkanlarını, sürətini, manevrələrini sınaqdan çıxarıb birinci yer uğrunda gərgin mübarizə aparırlar. İdeyanın müəllifi S.K. Şoyqudur.

İlk sınaqlar 17 avqust 2013-cü ildə Rusiya, Ermənistan, Belarus, Qazaxistan tank heyətləri arasında, Moskva ətrafı Alabina qəsəbəsində baş tutub. Qaliblər - rus tankçıları, mükafat olaraq "VAZ", "LADA" avtomobillərinə layiq görüldülər.

İkinci yeri qazanmış Qazaxistan hərbiçiləri yalnız "LADA" avtomilləri ilə kifayətlənməli olublar. Dördüncü yeri qazanmış beloruslara kvadrosikl nəqliyyat vasitələri hədiyyə edilib. Üçüncü yeri qazanmış Ermənistan komandasının qazancı isə, qəribədir, sənədlərdə göstərilmişdir.

Demirəm, ermənilər susuz gəlib, susuz da gediblər bu yarışmadan. Yox. Ancaq Rusiya, Qazaxistan, Belarus tankçıları ilə müqayisədə qazancıları görünür çox gülməli olub ermənilərin.

Nəticədə mətbuat qərar verib erməni mükafatları barədə ağzına su alıb sussun.

Növbəti 2014-cü il yarışlarına 44 ölkədən qonaq dövlət olunsada, tədbirə ancaq 12 ölkə öz razılığını verir.

Bu dəfə yarışlara Rusiya, Belarus, Qazaxistan, Ermənistan əlavə Kuveyt, Anqola, Venesuela, Serbiya, Hindistan, Çin, Monqolustan, İran kimi ölkələr də qatılır. Birinci yeri təbii Rusiya qazanır, ikinci yeri Ermənistan, üçüncünü Qazaxistan.

İştirakçıları Azərbaycan, İran, Zimbabve, Misir və s. ölkələrin hesabına xeyli artır. Bizim 3 tank heyətimiz, uzun-qısa məsafələrdə 10-cu, 22-ci, 25-ci yerləri tutub ermənilərdən 2 dəqiqə 10 saniyə yaxşı vaxt göstərici sərgiləyirlər. "Individual yürüş" sahəsində biz ermənilərdən yalnız bir pillə geridə qalıb 7-ci yerə layiq görüldülük.

2017-ci ilin avqust yarışları bizim tank heyətləri üçün daha uğurlu olur. Biz, individual yü-

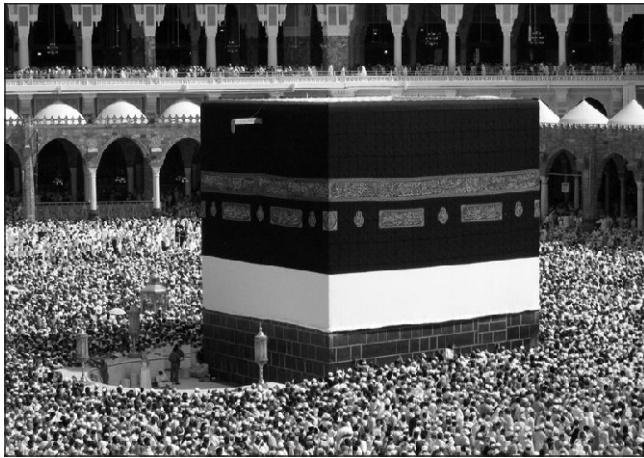
Sabiq deputat 500 adamı Həccə yollayıb

Kənan Rövşənoğlu: "Kimsə oğurladığı pulla Həccə adamı yollayıb savab qazana bilməz"

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Hacı Allahşükür Paşazadənin qudası, sabiq deputat Hacı Qalib Salahzadə ölkə.az-a maraqlı açıqlamalar verib. O qeyd edib ki, dəfələrlə Həcc ziyarətində olub, həmçinin imkansız adamların bu arzusunun yerinə yetirməsinə köməklik göstərmiş. "Qismət olsa, bu il də Həcc ziyarətinə gedəcəm. İndiyədək Həcc ziyarətində çox olmuşam.

Hətta 2 dəfə Kəbə Evinin içərisində olmuşam. Bu qədər Həcc ziyarətində olmaq hər adama nəisib olmur. Allaha yaxın olduğum üçün bunlar reallaşır. Elə olub ki, mən bir gündə Məkkə və Mədinəni ziyarət edib Bakıya qayıtmışam. Bir dəfə anam məni görüb dedi ki, ay bala, bəs sən Həcc ziyarətinə getmədin? Dedim, artıq gedib qayıtmışam. Yeni, anam da mənim bir gün ərzində Məkkə və Mədinəni ziyarət edib, Bakıya qayıtmağıma təəccüblənmişdi... Məni Həcc ziyarətinə çox getməkdə, kasıblara kömək etməməkdə qınayırlar. Ancaq həmin adamlar bilmirlər ki, mən hər zaman kasıbların yanında olmuşam, imkansız adamlara əl tuturam. İndiyədək 500-dən çox imkansız adamı Həcc ziyarətinə göndərmişəm. Məgər bu, kasıba kömək deyil?"

Qeyd edək ki, ötən ildən azərbaycanlı zəvvarların səfər

xərclərinin ABŞ dolları ilə aparılmasına başlanılıb. Ötən il Həcc ziyarəti zamanı yaxşı şəraitli hotellərdə qalmaq, bahalı yeməklərlə təmin olunmaq, o cümlədən hotellərdə 4 nəfərlik otaqlarda yerləşmək 5750 dollar, nisbətən ucuz şəraitli, 6 nəfərlik otaqlı hotellərdə qalmaq isə 4700 dollar idi. Ötən il Azərbaycandan Həcc ziyarətinə 2400 zəvvar gedib, onlardan 3-ü Məkkədə dünyasını dəyişib və orada dəfn olunub. Bu ilki ziyarət məbləği isə 3850 dollar müəyyənləşdirilib və cəmi 900 nəfərin gedəcəyi müəyyənləşib. Üstəlik Səudiyyə Ərəbistanının qərarına əsasən Azərbaycandan Həcc ziyarətinə təkrar gəndənlər 535 dollar əlavə vəsaitlə də ödəyəcək. QMI-dən bildirir.

lib ki, bu il təkrar Həcc ziyarətinə getmək istəyənlərin sayı hələlik 70 nəfərdir.

Göründüyü kimi, ziyarət məbləğinin çox yüksək, xüsusən də dollar valyutası ilə təyin olunan otaqlarda yerləşmək 5750 dollar, nisbətən ucuz şəraitli, 6 nəfərlik otaqlı hotellərdə qalmaq isə 4700 dollar idi. Ötən il Azərbaycandan Həcc ziyarətinə 2400 zəvvar gedib, onlardan 3-ü Məkkədə dünyasını dəyişib və orada dəfn olunub. Bu ilki ziyarət məbləği isə 3850 dollar müəyyənləşdirilib və cəmi 900 nəfərin gedəcəyi müəyyənləşib. Üstəlik Səudiyyə Ərəbistanının qərarına əsasən Azərbaycandan Həcc ziyarətinə təkrar gəndənlər 535 dollar əlavə vəsaitlə də ödəyəcək. QMI-dən bildirir.

Maraqlıdır, öz şəxsi pulu ilə başqa birini Həcc ziyarətinə göndərmək savab hesab edilir mi? Dində bu məsələnin hökmü necədir?

Öncə onu qeyd edək ki, QMI sədrinin qudası, sabiq deputat Hacı Qalib Salahzadə bundan əvvəl də bu cür açıqlamalar vermişdi və onun dedikləri xeyli müzakirələrə yol açmışdı. Çünki faktiki olaraq əgər doğru-

dan da sabiq deputat bu günə qədər 500-dən artıq adamı Həcc ziyarətinə göndərmiş, bu o deməkdir ki, onların xərclərini də öz öhdəsinə götürüb. Araşdırmalardan belə məlum olur ki, bu günə qədər Həcc ziyarətinin ən ucuz dəyəri 2000 dollardan başlayıb. 500 ziyarətçinin xərclərini hesablasaq bu, ortalama milyon dollar deməkdir. Sadə bir deputatın öz əmək haqqı ilə bu pula sahib olması heç də inandırıcı deyil. İslam dininə əsasən isə insan mütləq şəkildə halal pulla Həccə gəlməlidir. Yəni Həccin vacib şərtlərindən biri də pulun halal yolla əldə edilməsidir.

Mövzu ilə əlaqədar dini ekspert Kənan Rövşənoğlu "Yeni Müsavat"a danışdı. O deyib ki, Həcc ziyarəti hər bir müsəlmanın ömründə ən azı bir dəfə vacib olur: "Səhhəti, maddi imkanları, şərait mümkündürsə, müsəlman bir dəfə Həccə olmalıdır. Lakin Həcc sadaladığımız şərtlər yerində olarsa vacibdir, yeni sağlamlığı imkan verməyən və yoldu, ailəsi üçün lazımı xərcləri təmin edə bilməsə ona Həcc vacib sayılmaz. Həcc həm də bir ibadətdir. Bu mənada adətən imkanlı müsəlmanlar həccə getmək imkanları olmayan kasıb müsəlmanların həcc ibadətini yerinə yetirməsi, ömründə bir dəfə Həcc ziyarətinə gedə bilməsi üçün onlara bu imkanı yaradır. Bu iş savab bir əməl sayılır".

Ekspert onu da vurğuladı ki, hər bir savab əməl kimi bunun da özünəməxsus şərtləri var. Onun sözlərinə görə, hər iki tərəf bu işi Allah xatirinə, xalis niyyətlə etməli və pulu halal yolla qazanılmış olmalıdır: "Yəni biri savab üçün oğurladığı pulla Həccə adamı yollayıb savab qazana bilməz. Bu, ilahi nizama ziddir".

Qeyd edək ki, bu il zəvvarların Həcc ziyarətinə ilk qafiliəsi avqustun 24-də yola düşəcək. **□ Xəlida GƏRAY**

Azərbaycandan 1000-ə yaxın əcnəbi qovuldu

İyl ayı ərzində əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan 999 şəxs ölkə hüddudlarından kənara inzibati qaydada çıxarılmıqla inzibati cərimə tətbiq olunub. Bu haqda Dövlət Miqrasiya Xidmətindən Modern.az-a verilən məlumatda bildirilib.

İyl ayı ərzində Bakı şəhərində, həmçinin Respublikanın digər şəhər və rayonlarında keçirilən tədbirlər və aparılan araşdırmalar nəticəsində əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən Azərbaycan Respublikasının miqrasiya sahəsində, o cümlədən inzibati qanunvericiliyin tələblərini pozulması ilə bağlı 2803 qərar qəbul edilib ki, onlardan 264-ü ölkə ərazisində yaşamaqla leqallaşdırılma ilə bağlı, 1268-i ölkə hüddudlarından kənara inzibati qaydada çıxarılmamaqla inzibati cərimə tətbiq olunma ilə bağlı, 999-u ölkə hüddudlarından kənara inzibati qaydada çıxarılmamaqla inzibati cərimə tətbiq olunma ilə bağlı, 245-i Miqrasiya Məcəlləsinin 16.1.8-ci maddəsinə əsasən ölkə ərazisinə gəlişini məhdudlaşdırma ilə bağlı, 27-si müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün sənədin yeni sənədlə əvəz olunması ilə bağlı olub.

Hesabat dövrü ərzində olduğu yer üzrə qeydiyyatla bağlı 126217 nəfər əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxsin müraçiti qeydə alınıb.

Avropaya gələn miqrantların sayı açıqlandı

Avropaya gələn miqrantların sayı ilin əvvəlindən bəri 118,227 nəfər təşkil edib. Modern.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının sədri Coel Milman məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, 2016-cı ilin analoji dövründə həmin göstərici 265,640 nəfər təşkil edib.

Bu il Aralıq dənizi vasitəsilə Avropaya gedən zaman itkin düşən insanların sayı 2,408 nəfər olub.

paqları saraldıqdan sonra sular (mineral) yenidən öz kəsrini bərpa edir. Həmin vaxtdan etibarən havalarda dəyişməyə başlayır, gecələr şəhər düşür. Ümumilikdə isə avqust ayına xalq arasında "qora bişirən", yaxud "üzümə göz salan" ay deyirlər. Avqustun bu cür adlandırılması həmin ayda üzümün yetişməsi ilə əlaqədardır.

Maraqlıdır, doğrudan da bu hadisənin səma, astrologiya ilə bir əlaqəsi varmı? Başqa sözlə, "quyruq doğdu"dur, yoxsa "quyruq dondu"?

Astroloq Firudin Qurbansoy əslində bu ifadələrin heç birinin doğru olmadığını dedi: "Bu "quyruq dondu" de-

yil, "quyruq"dur. Qədim türklər "quruq", ərəblər "şirə ulduzu" deyir. Allah "Nəcm" surəsində bu ulduzun adını çəkir. Çünki məkkəlilər o ulduz çox parlaq olduğu üçün ona sitayiş edirdilər. Sirius ulduzu isə qoşa ulduzdur və çox parlaqdır. Parlaq olduğu üçün şəfəq saçır və baxanda sanki tükli topa bənzəyir. "Quruq" sözü tükli deməkdir. İnsanların çoxu "quruq" sözünü bilmədikləri üçün buna "quyruq doğdu" deyiblər. Sonra fikirləşiblər ki, quyruq necə doğa bilər? Quyruq dona bilər. Ona görə "quyruq dondu", "quyruq doğdu" deyirlər. Əslində isə bu ifadə "quruq doğdu"dur".

□ Günel MANAFLI

"Quyruq dondu", yoxsa "quyruq doğdu"?

Firudin Qurbansoy: "Əslində heç biri deyil..."

Xalq arasında avqustun yarısından sonra "quyruq doğdu" və ya "quyruq dondu" dövrü adlanır. Yəni bu dövrdən sonra havalarda nisbətən sərinləşir, insanlar artıq yayın qızmar istilərinin geridə qaldığını düşünür. Bu dövrdə səmada quyruğa oxşayan ulduzlar görünür. Təsərrüfatın bütün sahələrində ilin bu dövrünə uyğun olaraq, müəyyən işlər görülür.

Maldarlıq təsərrüfatında isə yayın ikinci dövrü "quyruq dondu" adlanır. İlin bu dövrünün maldarlıq təsərrüfatında "quyruq dondu" adlandırılmasının səbəbi isə hava sərin olduğu üçün yaylaqda kəsilən heyvanın quyruğunun ərildikdən sonra donması ilə bağlıdır. Naxçıvanın bəzi bölgələrində bu dövr "quyruq dondu" da adlandırılır. Bu da onunla izah edilir ki, həmin dövrdən artıq çöldə otlayan qoç və qoyunun quyruğu dolmağa (kökəlməyə)

başlayır. Etnoqrafik-çöl materiallarına görə, ilin bu dövrü əkinçilik təsərrüfatında mühüm yer tutur. Əkinçilik təsərrüfatında bu ulduzların görünməsi yay şumunun başlanmalı olduğu üçün deyir. Torpağı yayda şumlayanlar ki, payız əkininə qədər Günəş şüaları torpağı qovursun. Bu halda məhsul bol olar. Əkinçilərin dediyinə görə, "quyruq doğana" qədər ot-küleş yığılmamalıdır. Çünki ot ovulub yerə tökülür, tozu isə otu yığan adama zərər ver-

rir. Ancaq "quyruq doğana" sonra yerə şəh düşür, bu da küleşin, otun yığılıb daşınma işini asanlaşdırır. Mövsümi müşahidələrə görə, "quyruq doğanda" sular

yerin altına doğru çökməyə başlayır. Digər bir inama görə, bu dövrdən etibarən mineral suların tərkibi dəyişir. Sular artıq öz keyfiyyətini itirir. Payızda ağacların yar-

Son vaxtlar Azərbaycan mətbuatında zorlama xəbərlərinin sayı artıb. Beyləqanda baş verən dəhşətli hadisədən - bir məktəbli qızın 3 il boyunca sinif yoldaşları tərəfindən zorlanmasından sonra cəmiyyətdə bu sayaq hallarla bağlı şikayətlər çoxalıb. İlk yaranan fikir budur ki, bu cür xəbərlər çoxaldıqca cəmiyyətdə ona qarşı immunitet yaranır, bunu yaratmağa çalışırlar.

Xüsusən də baş vermiş hadisələrdə serialların məsuliyyət payını görənler də az deyil. Türkiyənin "Kanal D" kanalında "Fatmagülün suçu nə" serialı 4 oğlanın bir qızı zorlaması, ardınca isə oğlanlardan birinin həmin qızla ailə qurub, xoşbəxt olması ssenarisi insanların hadisələrə yanaşmasında, dözümlüdə, reaksiyasında bir fərqlilik yaradır.

Oxucular niyə bu xəbərlərə meyl edir, daha çox oxuyur?

Amma oxucular arasında da bu sayaq xəbərlərlə maraqlananların sayı xeyli artıqdır. Zorlama xəbərləri sayılarda, xəbər verilişlərində ən çox diqqət görən kateqoriyasındadır. Bunun bir neçə səbəbi var. Evində azyaşlı uşağı olan və ya ailəli adamlar belə xəbərləri oxumaqla özlərini bir növ bu hadisələrdən sığortalamağa çalışırlar. Yeni cinayətkarın hansı psixologiya və strategiya ilə hərəkət etdiyini bilmək üçün bu xəbərləri oxumaq bir növ şərtir. Yeni valideyn xəbərləri oxumaqla bir növ övladını hansı formada qoruyur, onu bu cür manyaklardan uzaq tutmaq üçün təlimatlandırır. Bir sözlə, bu xəbərlərin yüksək reytinglə oxunmasını təkcə "bəzi insanların cinsi aclığı" ilə əlaqələndirmək doğru deyil.

Qadın zorlamasına görə lider - Hindistan

Rəylərə keçmədən xatırladaq ki, ümumən dünya ölkələri arasında qadınların zorlanması üzrə lider ölkə Hindistandır.

Hindistanda yerli və xarici qadınların zorlanması artıq adət halına çevrilib. Çoxmillətli ölkədə hər 20 dəqiqədən bir qadın zorakılığına rast gəlinir. Təqdim olunan hesabatla əsasən, Hindistanda zorlama halları 2010-cu ildən bəri 7,1 faiz artıb. Həmçinin o da qeyd olunur ki, Hindistan dünyada yeganə yerdir ki, bir qadın oraya getməzdən öncə iki dəfə düşünməlidir.

Psixoloji araşdırmalar isə müəyyən edib ki, ümumən cinsi təcavüzün kökündə psixoloji problemlər dayanır. Zorlamaya məruz qalanlar əksər hallarda bu faktı gizlədir. Bu da gələcəkdə daha da ağır nəticələrə gətirib çıxarır.

Hətta evində, heyat yoldaşı tərəfindən təcavüzə uğrayan qadınlar da var ki, bu halların əsas psixoloji səbəbi cinsi səmimiyyətin olmamasındadır. Araşdırmalara görə, cütlüklər arasında cinsi səmimiyyət olmayanda ailədə heç nə har-

Dünya zorlama halları - Azərbaycan

da belə mübarizə apara bilər

5 ildən başlayan həbslər, yüksək təzminatlar və qamçı cəzası...

moniya yarada bilmir. Eyni zamanda bura sosial-maddi çətinlikləri, kənar müdaxilələri də əlavə etmək olar. Maddi problemlər qadını işləməyə vadar edir və beləcə ailədə əri ilə narazılıq yaranır. Ər evi tam təmin edə bilmədikdə daha da aqressivləşir, sanki öz qəzabını ən yaxında olanlara tökür.

Avropa və Amerikada təcavüz cəzaları - həbs, yüksək təminat və...

Amma inkişaf etmiş dünya ölkələrində zorlama ilə bağlı bir-birindən fərqli cəzalar tətbiq olunur. Almaniyada cinsi cinayətlərlə bağlı qəbul edilən qanuna görə, qurbanın özünü aktiv şəkildə qoruya bilmədiyi bütün cinsi şiddət hadisələri təcavüz kimi cəzalandırılır. Belə ki, qurbanın mimika və sözlü ifadə ilə cinsi aktı istəmədiyini bildirməsi cəzalandırmaya birbaşa əsas yaradır. Qurbanın "yox" deməsinə baxmayaraq, onun istəyi xaricində edilən cinsi aktın cəzası 5 ilə qədər həbs cəzası ilə müşayiət olunacaq.

Türkiyədə isə cinsi xarakterli sözlər də cinsi istismar kimi xarakterizə olunur. Amma Türkiyədə cinsi cinayət törətmiş şəxsin cəzalandırılması üçün buna məruz qalan şəxsin şikayətçi olması vacibdir. Cinsi istismara yol verən şəxs 2 ilə qədər həbs cəzası ilə cəzalandırılır. Amma fiziki təmasın gerçəkləşdiyi cinsi istismar cinayətləri 2 il-

dən 10 ilə qədər həbs cəzasına layiq görülür. Cinayətkarın cəzalandırılması üçün cəhdin cinsi münasibətlə nəticələnməsi vacib deyil. Məsələn, təcavüzə təşəbbüs və ya əllə toxunmaq cinsi hücum olaraq qəbul edilir. Təcavüz isə ayrı bir kateqoriyada qiymətləndirilir və onun cəzası 7 ildən 12 ilə qədər həbsdür.

Fransa

Fransada cinsi cinayətlərlə bağlı Almaniyada qəbul edilən qanun layihəsinə bənzər bir düzenləmə var. Fransadakı qanunda təcavüzün miqyası geniş tutulur. Təhdid və ya "ani" cəhdlərlə cinselliyyətə zorlayıcı hərəkətlər təcavüz kateqo-

İsveçrə

İsveçrədə isə cinsi münasibət xaricindəki bütün arzu ediləməyən cinsi davranışlar "cinsi zorlama" olaraq adlandırılır. Amma nəzərdə tutulan cəzalar eynidir: 10 ilə qədər həbs. Hər iki hadisənin gerçəkləşdiyini demək üçün də qurbanın müdafiə halında, cinayətkarın isə müqavimətə şüurlu şəkildə qarşı gəlməsi təsdiqlənməlidir. Psixoloji təzyiqlər də zorlayıcı hərəkətlər kimi xarakterizə olunur. İsveçrədə ümumiyyətlə, 2004-cü ildən etibarən evlilik daxilində baş tutan təcavüzlər cəzalandırılır.

İsveç

İsveç qanunlarına görə, bədənə çılpaq şəkildə qoyulması 2 ilə qədər həbs cəzasını nəzər-

yada 2014-cü ildən bəri qüvvədə olan qanunda "Bəli, bəli deməkdir" qanunu keçərlidir. Buna görə də hər iki partnyorun cinsi akt öncəsi "hə" deməsi, ən azından mimikaları ilə razılıq verməsi vacibdir. Ancaq bu qayda hər kəs üçün keçərlidir deyil. Sadəcə dövlət universitetində təhsil alan şəxsləri əhatə edir. Çünki ABŞ-da xüsusən universitetlərdə cinsi cinayətlərin faizi diqqətçəkən şəkildə yüksəkdir.

Amerikanın keçmiş prezidenti Barak Obama məhz bu mövzuda müəyyən çıxışlar etmişdi. Ağ Saray 2014-cü ilin sonunda məktəb yoldaşları tərəfindən cinsi zorlama ilə qarşı-qarşıya qalanların səsiz qalmaması üçün çağırış etmişdi.

Səudiyyə Ərəbistanı

Səudiyyə Ərəbistanında isə cinsi cinayətlər çox ağır cəzalara məruz qalır. Təcavüz cinayətinin cəzası edamdır. Amma cəzanın miqyası, təcavüz edən evli və ya subay olmasına görə dəyişir. Evli kişilər sərt cəzalar alır. Amma Səudiyyə Ərəbistanında qurbanın təcavüz zamanı aktiv durumda olduğu təsdiqlənsə, qurban da cəza ala bilər. Ərindən qeyri bir şəxslə görüşdüyü zaman təcavüz baş tutarsa, bu halda qadın da həbsə göndərilə və ya qamçı cəzası ala bilər. Bir çox ərəb ölkələrində təcavüz edən şəxs evli olduğu halda cəza ala bilər.

Zorlama xəbərlərinin artması şüuraltı infeksiya yaradır

Araşdırmalar sübut edir ki, KİV-də belə məlumatların çoxalması və çılpaq şəkildə təqdim edilməsi cəmiyyətdə zorakılığa meyilləri artırmaqla yanaşı, oxucu və ya tamaşaçılarda müəyyən psixoloji xəstəliklər də yaradır. Bəzən avtomobil qəzasında insan vəfat edir, onun ölüm prosesini və ya cəsədini yaxın planda göstərirlər. Ona baxan insan psixi travma alır, müxtəlif fobiyalar (qorxular) yaranır. Məsələn, ölüm qorxusu, avtomobilə minmək, yola çıxmaq, televiziya baxmaq, xəbər oxumaq və sair üzlərlə belə qorxular yarana bilər. Bu məqamlara diqqət etmək lazımdır.

Belə xəbərlərin çoxalması elə zorakılığın təbliği deməkdir. Buna şüuraltı infeksiya deyilir. İnsan zaman-zaman o yola getməyə başlayır. Zorakılıqlarla bağlı məlumatları mütəmadi yaymaqla əslində biz insanları həmin yola sürükləyirik. Bu zərərli isə günün birində mütləq öz acı fəsadlarını göstərirlər. Məsələn, rəsmi məlumatlara görə, son zamanlar Azərbaycanda ailədaxili münaqişələrin sayı artıb. Ağır cinayətlər də əsasən ailədaxili münaqişələr zamanı baş verir

□ **Sevinc TELMANQIZI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 170 (6784) 16 avqust 2017

Sevgilinizin yalanını tutmaq istəyirsinizsə... bunu edin

İngilis psixoloqlar sevgilisinə(həyat yoldaşına) yalan danışan adamların psixologiyası ilə bağlı maraqlı araşdırma aparıb. Alimlərin fikrincə, sevdiyiniz adamın yalan danışdığını düşünürsünüzsə, heç vaxt itirmədən ona bu sualları verin: niyə elədin? Əgər sevdiyiniz bu suala hirsələnib, həddən artıq gərgin reaksiya verəcəksə, bu, onun məsum olduğunu sübut edir. Yox, əgər sualınıza cavab olaraq sizi nə qədər çox sevdiyini, sizə dəyər verdiyini deyirsə, bu, artıq aldatmanın sübutudur. Bundan başqa, əgər sevgiliniz sizinlə bir yerdə ikən gülümsündüyü halda, bədən dili başqa şeylər deyirsə, bu, onun yalan söylədiyinin sübutudur. Bundan başqa, yalan danışan adamlar yalanlarını gizlətmək üçün çox cəhd göstərməyə məcburdular. Buna görə də narahat görünən adamların yalan söyləmə ehtimalı özünü rahat aparandan daha yüksəkdir. -"American Society for Information and Technology" jurnalında yer alan məqalədə o da göstərilib ki, yalan danışdığından şübhələndiyin adamla telefon və ya SMS vasitəsilə yox, üz-üzə ünsiyyət qurmaq daha məsləhətdir.

Kofe içənlərin gözü yaxşı görünür

Kofe görmə qabiliyyətini qorumağa kömək edir. Bu içkinin tərkibindəki kimyəvi birləşmələr qlaukoma xəstəliyi olanlarda tor qişanı qoruyur. Nyu-Yorkun Kornella Universitetinin el adamları iddia edirlər ki, kofe öz antioksidant tərkibinə görə, qlaukoma ilə effektiv mübarizə aparır. Bu içkidə xlorjenik turşu və kofe turşusunun mürəkkəb efiri 7-9 faizdir. Kofenin tərkibində kofein cəmi 1 faizdir.

Xlorjenik turşu görmə zəifləyində və tor qişanın degenerasiyasında faydalıdır. Bundan başqa antioksidantlar qocalma prosesini ləngidir və diabetlə mübarizədə faydalıdır.

Təcrübə həmişəki kimi siçanlar üzərində aparılıb. Alimlərin fikrincə, qlaukomadan əziyyət çəkənlər üçün gündə bir fincan kofe kifayətdir ki, effektivliyi hiss etsinlər.

Bundan öncə də kofenin Parkinson xəstəliyindən qoruduğuda ortaya çıxıb.

Ən çox yalan danışan peşə sahibləri məlum oldu

Rusiyadakı hər kompaniyadakı ikinci əməkdaş yalan danışmağa meyllidir. Onlar bunu peşə fəaliyyətləri zaman edirlər. Onların 4 faizi bunu daim edir, 29 faiz isə zaman-zaman yalan silahına əl atır. Daha çox ticarət sektorunda çalışanlar yalan danışirlər. Sorğu çərçivəsində 3439 nəfər kompaniya işçisinin rəyi soruşulub. Məlum olub ki, top menecerlər ən böyük yalançılar siyahısındadır. Onların 65 faizi mahir yalançıdır. Üçüncü yeri kompaniyadakı hüquqşünaslar tutub. Onların 63 faizi iş prosesində yalandan istifadə etdiklərini boyunlarına alıb. Hamıdan az kompaniyadakı cavan əməkdaşlar, həkimlər, mühasib və maliyyəçilər yalan danışmağa meyl edirlər.

Rəyi soruşulanların 68 faizi iddia edir ki, onların yalanlarının üstü əsasən açılır. Yalanın qurbanları isə daha çox kompaniya rəhbərliyi(53 faiz) və müştərilərlə həmkarlar (43 faiz) olur.

Yaşınız 24-dürsə... beyniniz əla çalışır

Kanadalı alimlərin araşdırmaları nəticəsində məlum olub ki, insan beyni 24 yaşda daha yaxşı işləyir. Bu yaşda beyin məntiqi baxımdan çox sürətlə işləyir və insan daha asan qərar verə bilər. Simon Fraser Universitetinin professorları 24 yaşdan sonra beynin daha az çalışdığını, lakin qısa müddət ərzində səhvlərini düzəltdiyini deyiblər. Müəyyən yaşdan sonra beyin daha dəqiq qərarlar çıxarmaq üçün asan və qısa yollara əl atır. Müxtəssislər beynin fəaliyyətinin nə vaxt azaldığını öyrənmək üçün 3 min 505 nəfərə kompüter oyunu oynadıblar. Nəticədə məlum olub ki, beynin düşünmə və qərar çıxarma sürəti 24 yaşdan sonra azalır. Lakin nisbətən yavaş işləyən beynilər də vəziyyətdən çıxmaq üçün xüsusi sxemlə çalışırlar.

QOÇ - Bəxtinizdə çox uğurlu bir gün durur. Əzmkarlığınızı artırmaqla bu proqnozu reallığa yaxınlaşdırın. Şəxsi işlərinizdə böyük dönüş start götürə bilər. Perspektivli təkliflər də mümkündür.

BUĞA - Marlaq hadisələr yolunuzu gözləyir. Ətrafınızda baş verən hər bir proses daha çox xeyirli nəticə verəcək. Əgər təşəbbüskarlıq öz əlinizdə olmasa, bütün təkliflərdən imtina edin.

ƏKİZLƏR - Nahara qədər əksər istiqamətlərdə düşərli bir gün yaşayacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə bir qədər neytral mövqe nümayiş etdirməlisiniz. Nəzərə alın ki, gün boyu Ay bürcünüzdə qərar tutacaq.

XƏRÇƏNG - Təxminən saat 13-ə qədər ümumi əhvalınızda xoş nüanslar nəzərə çarpacaq. Hətta sevindirici xəbər və ya təklif də ala bilərsiniz. Sonrakı müddətdə isə neytrallığınızı təmin edin.

ŞİR - Yaxşı olar ki, bu təqvimin ilk yarısını oturaq şəraitdə keçirəsiniz. Hər hansı fiziki iş və səfər sizə zərər yetirə bilər. Sonrakı müddətdə isə özünü istirahət güşəsi arayın.

QIZ - Ulduzlar tövsiyə edir ki, bütün diqqətinizi istirahətə yönəldəsiniz. Onsuz da fəaliyyətlə bağlı bütün cəhdlərinizin boşa çıxma ehtimalı var. Qohumlara baş çəkmək sizin üçün daha düşərliyədir.

TƏRƏZİ - Əgər həqiqətpərəstliyinizi qorunmusunuzsa, ulduzlar sizə yardımçı olacaq. Nahar ərəfəsində və sonrakı saatlarda bir neçə sürprizlə rastlaşma ehtimalınız böyükdür. Buna hazır olun.

ƏQRƏB - Hənsisa məclisə dəvət alacağınız gözlənilir. Bu, iftar və hənsisa əlamətdar günü də ola bilər. Hər halda, ovqatınız xeyli yüksələcək. Sütunu möhkəm olan planlarınızı bir daha götür-qoy edin.

OXATAN - Bu gün işgüzar sövdələşmələrdə iştirak etmək olduqca əhəmiyyətlidir. Bu baxımdan tövsiyələrimizdən maksimum istifadə etməyə çalışın. Axşama doğru qonaq getmək də əlverişlidir.

OĞLAQ - Yeni əlaqələr yaratmaq istəyirsinizsə, aktivliyinizi artırın. Çünki bu gün arxasınca getdiyiniz işlərin əksəriyyəti reallaşmalıdır. Heç nəyə, ələlxüsus da insanlara ümid-siz yanaşmayın.

SUTÖKƏN - Müəyyən təsirlərə məruz qalsanız da, təmkininizi pozmayın. Əgər rəqibinizi yerində tutmağa əmin deyilsinizsə, risk etməyə dəyməz. Yaxşı olar ki, hər şeyi zamanın ixtiyarına buraxasınız.

BALIQLAR - İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak üçün ideal təqvimdir. Nüfuzlu insanlarla təmasda olmağınız sizi şöhrətə yaxınlaşdırabilir. Diplomatik bacarığınızı maksimum səviyyəyə çatdırın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Mədəsi öz-özünə spirt ifraz edir, içki içmədən sərxoş olur

ABS-da yaşayan kişi spirtli içki içməyə də, sərxoş olur. 61 yaşlı kişinin mədəsi öz-özündən spirt ifraz edir. Qanında 0,37 faiz spirt çıxan kişi alkoqollu içki qəbul etməyə də, özünü sərxoş hiss etdiyini deyir.

Həkimlər adı açıqlanmayan kişini 24 saat nəzarət altında saxlayıblar. Gün ərzində pəhriz yeməklər yeyən və yalnız su içən kişi nəzarət müddəti bitdikdən sonra da sərxoş olur. Həkimlər onun bütün vaxt sərxoş olduğunu və xəstəliyinin çarəsinin olmadığını bildirdilər. Onun bədənindəki spirtin azalması üçün davamlı makaron, çörək, balıq, toyuq, kartof və pomidor yeməli olduğunu deyiblər. Əgər bu yeməklərdən başqa bir şey yeyərsə, bədənindəki spirtin miqdarı yenə artacaq.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100